

Protokoll 10/2020

fört vid Skärholmens stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 24 september 2020 kl. 17:00-20:00,
Medborgarkontoret

Ledamöter	Johan Kling (C) Ordförande Salar Rashid (S) Vice ordförande Elisabeth Johnson (M) Eva Ingrid Katarina Rüdlinger (M) Sophia Granswed Baat (M) Mikael Sundin (M) Martin Vallas (L) Sara Grolander (MP) Anna Laine (V) Anneli Fridell (V) Tapani Juntunen (SD) Johan Rönnblom (S) Jamila Hassan Khali (S) ersätter Roger Isaksson (S)
Ersättare	Arslan Bicen (M) Marie-Louise Olofsson (M) Agneta Johansson (M) Zarathustra Acat (MP) Daniela Sameland (C) Carl-Henrik Caldaras (V) Shamso Ali Hassan (V) Ingela Lansgard (SD) Sissela Nordling Blanco (FI)
Övriga närvarande	Maria Nilsson Nämndsekreterare Patrik Åhnberg Förvaltningschef
Justerare	Salar Rashid (S)
Datum för justering	2020-10-01
Paragraf	§§11-36
Sekreterare	Maria Nilsson

§ 11 Godkännande av dagordning

Beslut

Stadsdelsnämnden fastställer dagordningen i enlighet med förslag till beslut.

Två övriga frågor anmäldes:

- Hur ska Egalias framtid säkras i Skärholmen? skrivelse från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersättaryttrande
- Ishallen i Sättra, skrivelse från Sverigedemokraterna

§ 12
**Genomgång av närvarande ledamöter samt val av
protokollsjusterare och datum för justering**

Beslut

Johan Kling (C) och Salar Rashid (S) utsågs att justera dagens protokoll.

Justering sker digitalt den 1 oktober 2020.

§ 13**Digital plattform för medborgardialoger**

-beslutsärende

SKHLM 2020/340

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner att förvaltningen går vidare i arbetet och testar den digitala plattformen Decidim, för hantering av medborgarförslag, samt att förvaltningen fortsätter utreda hur plattformen kan användas vid andra dialog- och deltagandeprocesser.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har under de senaste åren gett samtliga förvaltningar direktiv att delta i samarbeten gällande innovationsoch digitaliseringsfrågor med syfte att identifiera möjliga verksamhetsförbättringar och effektiviseringar. Stadsdelsnämnden har i verksamhetsplanerna för både 2019 och 2020 fattat beslut att förvaltningen ska utreda användningen av digitala verktyg vid medborgarförslag kopplat till investeringar i park och naturområden.

Under 2019 inledde avdelningen för stadsutveckling därför ett samarbete med föreningen Digidem Lab för att utforska möjligheten att implementera en utbrett använd plattform för medborgardialog, kallad Decidim.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner att förvaltningen går vidare i arbetet genom att testa den digitala plattformen för hantering av medborgarförslag och att förvaltningen fortsätter utreda hur plattformen kan användas vid andra dialog- och deltagandeprocesser så som medborgarmöten, medborgarundersökningar och digitalt deltagande i nämndsammanträden.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/340-3 (Godkänd - R 1) Digitala plattform för medborgardialoger - anmälningsärende.

§ 14**Tilläggsval av vice ordförande i sociala delegationen år 2020**

-beslutsärende, omedelbar justering

SKHLM 2020/606

Beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd utser Salar Rashid (S) till vice ordförande i sociala delegationen Skärholmen för år 2020.

2. Stadsdelsnämnden uppdrar enligt 6 kap 39 § kommunallagen åt Salar Rashid (S) att, utöver de ledamöter som valdes vid stadsdelsnämndens sammanträde den 2 januari 2020 (dnr SKHLM 2019/1008), besluta enligt §§, 9, 14 § 2 st 1-2 p LVU, 30 – 32 LVU och § 45 LVM på nämndens vägnar i ärenden som rör enskilda individer och är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Beslut enligt § 43 st 1 p 1 LVU om handräckning i vissa fall beslutas av nämndens ordförande.

3. Stadsdelsnämnden förordnar Salar Rashid (S) rätten att, utöver de ledamöter som valdes vid stadsdelsnämndens sammanträde den 2 januari 2020 (dnr SKHLM 2019/1008), fatta beslut i brådskande fall enligt 6 § LVU, 11 § LVU, 27 § LVU, 43 § 1 st p 2 LVU och 13 § LVM under den tid som Salar Rashid är invald i sociala delegationen.

4. Omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Skärholmens stadsdelsnämnd väljer varje år vilka som ska ingå i sociala delegationen. Vice ordförande i den sociala delegationen har hastigt avlidit och i detta tjut föreslås Salar Rashid (S) som ny ledamot. Sociala delegationen beslutar i sekretessbelagda ärenden.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Särskilt uttalande

Ledamoten Tapani Juntunen (SD) anmäler för Sverigedemokraterna ett särskilt uttalande enligt bilaga.

Bilaga

Särskilt uttalande, Sverigedemokraterna.

Bilaga, särskilt uttalande, Sverigedemokraterna
Skärholmens Stadsdelsnämnd
2020-09-24
Diarienummer: SKHLM 2020/606

Tapani Juntunen (SD)
Ingela Lansgard (SD)
Val till Sociala delegationen

Särskilt uttalande

Vi har tidigare framfört att Sociala delegationens ledamöter bör utökas i takt med att antalet partier i stadsdelsnämnden blivit fler. Övriga partier har inte tagit till sig av detta, utan har valt att stänga Sverigedemokraterna ute. Det finns en skyldighet gentemot väljarna att tillgodose valresultatet, därför bör ledamöterna i Sociala delegationen utökas.

Vi anser dock att partier ska få göra fyllnadsval av sina befintliga platser och vi kommer därför inte att framföra något yrkande.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/606-3 (Godkänd - R 1) Tilläggsval av vice ordföranden sociala delegationen.

§ 15

Tertialrapport 2, 2020

beslutsärende, omedelbar justering

skickas ut v 38

SKHLM 2020/660

Beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till tertialrapport 2 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Skärholmens stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 0,35 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning.
3. Skärholmens stadsdelsnämnd anmäler omslutningsförändringar för ökade intäkter om 36,8 mnkr.
4. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning av ärendet

Skärholmens stadsdelsförvaltning bedömer att nämnden bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att arbetet, trots pandemin av Covid-19, i stort pågår i enlighet med verksamhetsplan.

Förslag till beslut

Vice ordförande Salar Rashid (S) anmäler för Socialdemokraterna ett förslag till beslut enligt bilaga 1.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden Johan Kling (C) hör att det finns två förslag till beslut, Socialdemokraternas samt förvaltningens. Han ställer dessa emot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Ledamoten Anna Laine (V) anmäler för Vänsterpartiet ett särskilt uttalande enligt bilaga 2.

Ledamoten Tapani Juntunen (SD) anmäler för Sverigedemokraterna ett särskilt uttalande enligt bilaga 3.

Ersättaryttrande

Ersättaren Sissela Nordling Blanco (Fi) anmäler för Feministiskt initiativ ett ersättaryttrande enligt bilaga 4.

Reservation

Vice ordförande Salar Rashid (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut

Tjänstgörande ersättaren Jamila Hassan Khali (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Tjänstgörande ersättaren Johan Rönnblom (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Bilaga 1

Förslag till beslut, Socialdemokraterna

Bilaga 2

Särskilt uttalande, Vänsterpartiet

Bilaga 3

Särskilt uttalande, Sverigedemokraterna

Bilaga 4

Ersättaryttrande, Feministiskt initiativ

Bilaga 1, förslag till beslut, Socialdemokraterna
Skärholmens stadsdelsnämnd 2020-09-24

Skärholmens stadsdelsnämnd
Dnr: SKHLM 2020/660
Salar Rashid m.fl. (S)

Förslag till beslut:
Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
Att därtill anföra

Den pågående pandemin har mer än något annat påverkat vårt samhälle. Tertiärrapporten för 2020 visar på att skärholmens stadsdelsförvaltning och staden i sin helhet behöver förstärkta resurser och medel för att kunna möta de utmaningar som pandemin har fört med sig. Måluppfyllelsen kommer inte att nås inom flera verksamhetsområden. Effekterna ser vi alla redan i vår egen närhet. Antingen genom att vi själv har eller genom att anhöriga har drabbats av sjukdomen. De nödvändiga restriktionerna har dessutom påverkat och begränsat våra liv och vårt samhälle. Därtill har de långsiktiga effekterna som uppstått till följd av en ekonomisk nedgång föranlett till att fler har blivit arbetslösa.

Stadens arbete måste nu vara inriktad på att ge medborgare den trygghet som idag alltför ofta lyser med sin frånvaro i vardagen. Pandemin och dess effekter, visar att vårt samhälle måste stå starkt tillsammans. De som stått i frontlinjen för att bygga detta starka samhälle är de anställda i vården, omsorgen och skolan. De och många andra i stadens verksamheter, organiserade ett fungerande samhälle även när utmaningen var som störst.

Nu är det viktigt att den blågröna majoriteten visar en tydligare politisk vilja, utökar insatserna och investeringarna för att minska behovet av ekonomiskt bistånd och ökar sysselsättningen. Vi behöver satsa mer på förskolan, äldreomsorgen och socialtjänsten inom Skärholmen. Flertalet av våra verksamheter har under en lång tid gått med underskott.

Vi har haft budgetposter inom administration som har räddat och gett en budget i balans - så bygger man inte långsiktigt starka kärnverksamheter.

Vi har fortfarande inte heller sett några reformer för att kunna möta alla arbetslösa i den här staden. Det som har konkret presenterats är en strategi för stadens arbetsmarknadsinsatser – som kan ses mer som en katalog över stadens egna verksamheter än ett konkret strategisk arbetsdokument för hur vi ska ge fler möjligheter till egen försörjning eller annan typ av sysselsättning. De historiska låga satsningarna på förskolan har lett till sämre personaltäthet och fler

förskolelärare har saknats. Det blir en verksamhet som i grunden mindre tar hänsyn till barns behov och gör verksamheten mindre attraktiv för de som vi vill ska jobba i verksamheten.

I början av året präglade äldreomsorgens verksamheter av ett vägval att behålla skattesänkningen från 2019 framför att höja kvaliteten i äldreomsorgen.

Ett effektiviseringskrav på 90 miljoner kronor kommer resultera i att stadsdelsnämnderna har tvingats till en alltmer restriktiv biståndsbedömning. Vi har dessutom inte fått några ordentligare satsningar på personalens arbetsvillkor.

Vi är idag skyldiga personalen inom äldreomsorgen mer än ett stort tack.

De som jobbade i frontlinjen bar med risk för eget liv och välmående upp de samhällsfunktioner som gör att äldre kunde känna trygghet, sjuka kunde få nödvändig behandling och unga gavs möjlighet att lära och utvecklas. De gav normalitet när detta knappt annars fanns. Det är av respekt för deras insatser, och för att samhället ska fungera bättre nästa gång vi utmanas, som vi också måste kunna självkritiskt konstatera att samhället inte var så starkt. De som jobbade på sjukhusen tvingades under hela pandemin leva under hotet av att varslas om uppsägning. Stockholmsregionens politiska ledning hade inte ens då förmågan att backa från sparkraven på sjukvården.

De som jobbade i omsorgen fick alltför dåliga förutsättningar. Kommuner har ett beredskapsansvar, men inom staden var lagren av skyddsutrustning tomma.

De anställda uppmanades dessutom att stanna hemma om de var sjuka. Detta med att stadens borgerliga majoritet beslutade att avskaffa målsättningen om minskat antal timanställda, föranledde till allt fler fick svårare att klara av sin egen ekonomi vid sjukdom. Lägg dessutom till att andra kommuner snabbt initierade kohortvård för att skydda brukare och personal, så dröjde beslutet obegripligt länge i Stockholm.

Vidare hade dessa effektiviseringskrav på närmare 90 miljoner kronor inom äldreomsorgen behövts i välfärden detta år. Under året har regering och riksdag beslutat om ökade resurser till välfärden. Trots att vi Socialdemokrater, och andra progressiva partier, väckt frågan har stadshusets politiska majoritet vägrat att fördela ut dessa medel till några välfärdsverksamheter. Det innebär att stadsdelarnas ledningar har behövt administrera stora sparkrav på exempelvis förskola, äldreomsorg samt insatser för barn, kultur och fritid samtidigt som de har förväntats hantera pandemin och de kostnader som det för med sig.

Vi behöver nu höja ambitionerna. Skapa fler trygga anställningar i omsorgen, ha bättre beredskap och öka anslagen till välfärden.

Dessa sparkrav har också begränsat stadens förmåga att möta de problem som uppstått under året. Skärholmen har som T2:an visar stora problem med otryggheten. När otryggheten nu ökar och vi ser ett historiskt högt antal skjutningar så uppmanar polisen landets kommuner att hindra nyrekrytering till kriminella gäng genom att jobba mer förebyggande. Insatser som efterlyses är insatser som stärker skolan, sociala insatser och verksamheter riktade mot barn och unga. Det faktum att den borgerliga majoriteten prioriterat skattesänkningar framför högre ambitioner för detta arbete har nu ett pris. Så även i vår stadsdel.

Det borde vara uppenbart att vi nu behöver öka insatserna för det förebyggande arbetet för att begränsa rekryteringen till gängen. När krisen innebär att allt fler ställs utan arbete och egen försörjning förväntar vi oss att stadens ledning ska agera. Redan innan krisen hade arbetslösheten ökat tydligt utan att initiativ hade tagits. Med krisen är ungdomsarbetslösheten i Stockholm nu fördubblad jämfört med för ett år sedan. Ändå har staden inte tagit några nya beslut för att öka ambitionerna för utbildning och arbetsmarknadspolitiska insatser. Vad väntar den politiska majoriteten på? Som en följd av passivitet och ökad arbetslöshet ökar nu också behoven av försörjningsstöd i Stockholm. Detta är förstås primärt dåligt för den enskilde men riskerar också leda till ökade kostnader för stadsdelsnämnderna och följande sparkrav på andra verksamheter i stadsdelarna. Det är inte nu läge att vänta. Staden behöver öka ambitionerna för jobb och utbildning.

Bilaga 2, särskilt uttalande, Vänsterpartiet
Skärholmen stadsdelsnämnd

2020-09-24

Tertialrapport Tertial 2 2020 för Skärholmens stadsdelsnämnd
Dnr. SKHLM 2020/660

Anna Laine m.fl. (V)

Särskilt uttalande

Det har nu gått fler månader sedan Coronapandemin på allvar bröt ut i Sverige. Tyvärr har vi kunnat se att många av de som drabbats av covid-19 har haft äldreomsorgsinsatser, vi har dessvärre också kunnat se hur den styrande majoriteten varit allt för långsamma med att agera med konkreta åtgärder för att minska smittspridningen inom äldreomsorgen. Personalen inom äldreomsorgen har fått ta ett stort ansvar och ibland ta risker för att ge våra äldre den omsorg de har rätt till. Vi hoppas att detta blir en lärdom för framtiden och att mer resurser skjuts till äldreomsorgen för att kunna ha en högre kvalitet inom verksamheten, fler tillsvidareanställda för att inte de som arbetar inom äldreomsorgen ska behöva arbeta på flera olika verksamheter, samt bättre arbetsvillkor bara för att nämna några åtgärder.

Coronapandemin har också haft stor inverkan på arbetet i förskolan där både många barn och många anställda har varit sjuka.

Personalen har fått strukturera om arbetet för att till exempel hämtning och lämning ska kunna ske utomhus. Något som pandemin har visat oss alla är behovet och vikten av en stark och hållbar offentlig sektor. Det är det offentliga som ser till att det finns allt från förstärkningsteam inom hemtjänsten som även kan ta hand om smittade brukare från de privata utförarna till förskola under sommaren för all den personal inom vården som kanske inte kunnat ta ut sin semester. Och det är det offentliga som hållit uppe många privata företag för att säkerställa att pandemin inte får än större ekonomiska konsekvenser.

I tertialrapporten kan man se att stadsdelen ser med osäkerhet på framtiden och vilka effekter som pandemin kommer att få framöver. Fler i stadsdelen har nu behov av ekonomiskt bistånd och av arbetsmarknadsinsatser som en följd av att fler blivit arbetslösa – både som en effekt av coronapandemin och av den i allmänhet inbromsade ekonomin. Det är positivt att det upprättats en krisplan för att hantera den förväntade ökningen av ansökningar om ekonomiskt bistånd, men det är oklart hur denna kan få resurser. Det är även oklart hur ökande social isolering och psykisk ohälsa ska kunna hanteras i en alltför stram budget, samt hur underskottet vad gäller stöd för personer med funktionsnedsättning ska åtgärdas.

Vi ser positivt på förvaltningens utvecklande arbete för att säkerställa barns rättigheter i förhållande till barnkonventionen, samt på de parkinvesteringar som möjliggjort bättre utemiljöer för barn och unga. Det är också värdefullt att potentialen i att unga i högre grad medverkar i dialoger kring utemiljöer uppmärksammas och utvecklas. Dock är vi kritiska till att barn och ungas inomhusmiljöer och position i vidare sociala sammanhang inte beaktas i större utsträckning. De politiska ideal som styr förvaltningen tycks förstå hälsa som enbart relaterat till fysisk aktivitet. Rapporten Trångboddheten i storstadsregionerna visar dock på att extrem trångboddhet kan vara skadlig för hälsan, något som därutöver synliggjorts genom coronapandemin. Hushåll med instabil och svag ekonomi kan inte välja stora lägenheter med hög hyra, och barnens hälsa och möjligheter till att fullgöra skoluppgifter krymps.

För att kunna implementera ett barnrättsperspektiv värd namnet måste alla hushåll där barn och unga ingår också få tillgång till adekvata inomhusmiljöer. Det är positivt att förvaltningens arbete stöttat familjer med sammanlagt 53 barn till säkra boenden under året, men samtidigt driver majoriteten en bostadspolitik som försvårar möjligheten att bekämpa trångboddheten i stadsdelsområdet. Barnfattigdomen med 17,4% av barnen i ekonomisk utsatthet, en siffra mer än dubbelt så hög som medelnivån i staden, är inte acceptabel.

Vi lever i ett segregerat och rasifierat klassamhälle, och tertialrapporten visar att vi befinner oss långt ifrån den kraftsamling som behövs för att stärka det förebyggande arbete som är en förutsättning för att nå den sociala hållbarhet som ingår i målen för Agenda 2030.

Bilaga 3, särskilt uttalande, Sverigedemokraterna
Skärholmens Stadsdelsnämnd
2020-09-24
Dnr. SKHLM 2020/660
Tapani Juntunen, Ingela Lansgard (SD)
Tertialrapport 2
Särskilt uttalande:

Förvaltningen har inkommit med tertialrapport 2 till stadsdelsnämnden vars syfte är att redovisa den bedrivna verksamheten.

Huvuddelen av verksamheten under 2020 har präglats av de förändringar i det vardagliga arbetet som den rådande pandemin har påtvingat. Utöver de tillfälliga arbetsförändringar som genomförts inom förskolan och andra verksamhetsområden har i äldreomsorgen stått i fokus. Skyddet av riskgrupper, som befunnit sig i en särskilt sårbar situation, har med rätta prioriterats och stora insatser har gjorts av medarbetare och förvaltning för att lyckas med detta. Trots den uttalade strategin att skydda samhällets riskgrupper har smittan lyckats ta sig in i Stockholms äldreboenden. Vi efterfrågar därför en diskussion kring vad i virus hanteringen som fungerat och vad som brustit.

I de begynnande svallvågorna till krisen är det uppenbart att ekonomiskt ansträngande tider ligger för dörren, och att omprioriteringar kopplat till åtaganden som faller utanför stadsdelens kärnområde eller akuta behov bör stå tillbaka. I en situation som inte liknar en typisk konjunkturedgång behöver det säkra tas före det osäkra genom att redan nu börja utvärdera behoven i de befintliga verksamheterna. Vi anser att en prioritering av stadsdelens kärnområden i form av äldreomsorg och förskola ligger i linje med invånarnas vilja.

Sverigedemokraterna anser att stadsdelen utöver att vidta åtgärder kopplade till pandemin även i större utsträckning behöver arbeta för att göra otrygga offentliga platser till trygga sådana. Stora sovplatser utomhus och den medföljande nedskräpningen måste upphöra för att skapa ett tryggt och tillgängligt Stockholm.

Bilaga 4, ersättaryttrande, Feministiskt initiativ
2020-09-24

Tertialrapport 2, 2020

Dnr SKHLM 2020/660

Sissela Nordling Blanco (Fi)

Det är tydligt att Stockholm står inför stora utmaningar till följd av pandemin. Sedan den allmänna smittspridningen blev ett faktum har vi nåtts av rapporter om skenande arbetslöshet, en inbromsad ekonomi och en överbelastad sjukvård. Många oroar sig för hur de ska försörja sig, att få behålla sitt arbete och för sina äldre. För många människor kommer nu stadens verksamheter att spela en stor roll för hur bra man tar sig genom pandemin. Dessa verksamheter som redan innan arbetade under svåra förutsättningar med strama budgetar och effektiviseringskrav har under det senaste halvåret verkat under ännu hårdare press. Tertialrapport 2 blir i år ett slags bokslut på hur den initiala hanteringen från staden har fungerat, och tyvärr kan vi redan nu konstatera att mer borde ha gjorts tidigare av styret i staden.

Feministiskt initiativ vill se en stad som håller samman där barn och unga växer upp med framtidstro och lika stora drömmar, oavsett i vilken stadsdel man råkar bo i. En stad där kvinnor som lever i våldsamma relationer kan lämna den man som slår utan att riskera att hamna på gatan för att det råder en bostadskris till följd av utförsäljningar av det allmännyttiga. I vårt Stockholm finns inte fattigdom eller segregation, och varje människa, oavsett legal status, har rätt till ett värdigt liv. Därför är vi mycket oroade över den utveckling vi har sett sedan Covid19-pandemin drabbade staden. Arbetslösheten har stigit till mycket höga grader, särskilt illa är det för unga, utrikesfödda och kvinnor. Samtidigt har många slitit hårt för att hålla Stockholm under armarna när vi isolerades och försökte begränsa smittan. Många av stadens verksamheter är samhällsbärande och har fortsatt arbeta men på en ännu högre växel. Det är främst kvinnodominerade yrken som fått ställa upp och som nu behöver kompenseras för den höga belastning de haft. Omsorgens personal måste få den omsorgen besvarad för att vi inte ska riskera att förlora stora delar av personalstyrkorna.

De senaste trygghetsundersökningarna visar att kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning upplever störst otrygghet. Vi ser också att vapenvåld och skjutningar fortsätter vara ett stort problem i vår stad. Enligt polisen har det avlossats flest skott på fem år och minst 35 personer har skadats. Det är alarmerande att det grova vapenvåldet ökar, särskilt i en stad med mål om halverad otrygghet och minskad brottslighet. Vi oroar oss också för att ökningen

kommer att bli bestående när ojämlikheten och fattigdomen riskerar att bre ut sig efter pandemin.

Listan över områden som vi menar behöver akuta åtgärder kan göras lång. Det är inte konstigt att en stad har utmaningar efter en pandemi, men det är märkligt att påstå att stadens mål kommer att uppfyllas. Vi är övertygade om att stadens medarbetare gör så gott de kan under rådande omständigheter för att hålla igång verksamheterna på bästa sätt, men vi vill understryka vikten av att tillföra de resurser som krävs i stället för att sätta ytterligare press genom ideologiskt motiverade besparingskrav. Om staden ska stå rustad för framtida kriser behöver vi en stark välfärd och en politik för ökad jämställdhet och jämlikhet.

§ 16**Motion om en handlingsplan för att bekämpa
trångboddheten**

-svar på remiss

SKHLM 2020/407

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har tagit emot en remiss från kommunstyrelsen/bostads-och fastighetsroteln gällande en motion från Clara Lindblom (V) om att bekämpa trångboddheten. I motionen uppmanas kommunfullmäktige besluta om att ta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten. Förvaltningen ställer sig positiv till motionärens förslag att staden tar fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten. Förvaltningen har även den 2020-07-01 tagit emot en remiss från Kommunstyrelsen om Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024. I Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 lyfts särskilt behovet av bostad åt sju prioriterade grupper, där samtliga idag står långt ifrån bostadsmarknaden. För att möta bostadsbehovet föreslås tolv stycken åtgärder. En av åtgärderna som presenteras i Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 är en utredning på hur fler stora bostäder kan bidra till att minska ofrivillig trångboddhet.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Särskilt uttalande

Ledamoten Anna Laine (V) anmäler för Vänsterpartiet ett särskilt uttalande enligt bilaga.

Bilaga

Särskilt uttalande, Vänsterpartiet

Bilaga, särskilt uttalande, Vänsterpartiet
Skärholmens stadsdelsnämnd

2020-09-24

Motion om en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten

Anna Laine m.fl. (V)
Salar Rashid m.fl. (S)
Sissela Nordling Blanco (Fi)

Särskilt uttalande

Vi tackar för förvaltningens positiva svar på Clara Lindbloms motion för en handlingsplan om att bekämpa trångboddheten. Skärholmens stadsdelsområdet är, vilket förvaltningen också uppmärksammar, ett av de områden motionären syftar på vad gäller det ökande behovet av större lägenheter med överkomliga hyror. Vi vill också understryka motionärens påpekande att trångboddhet har en negativ inverkan på hälsa, vilket också synliggjorts under coronapandemin.

Handlingar i ärendet

- 328325 (Godkänd - R 3) Motion för att bekämpa trångboddheten
- SKHLM 2020/407-1.1 Motion om en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten

§ 17**Motion om att ta tillbaka utsatta områden**

-svar på remiss, omedelbar justering

SKHLM 2020/439

Beslut

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på motionen.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna föreslår att det ska inrättas lokala myndighetsgemensamma aktionsgrupper i de utsatta områdena. Dessa ska hjälpa polisen att, i första hand bekämpa brott och i andra hand förebygga brott.

Förvaltningen instämmer i att förebyggande arbete behöver bedrivs i en bred samverkan. Bedömningen är att motionens innehåll och det som efterfrågas tillgodoses genom pågående samverkan med polisen och olika samhällsaktörer samt att stadens nuvarande samverkansstruktur är ändamålsenlig och tillräcklig. Förvaltningen anser att staden även i fortsättningen bör rikta in sig på brottsförebyggande och preventivt stödande arbete med olika aktörer.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/439-3 (Godkänd - R 1) Svar på motionen.
- SKHLM 2020/439-1.1 Motion om att ta tillbaka utsatta områden

§ 18**Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper**

-svar på remiss

SKHLM 2020/506

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I promemorian som är på remiss föreslås att producentansvaret för återvinning av returpapper upphävs och att kommunerna tar över detta ansvar. Definitionen av returpapper föreslås även fortsättningsvis, förutom tidningar och tidskrifter, innefatta direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Promemorian är ett svar på regeringens uppdrag att hitta en alternativ hantering av återvinningen av dessa produkter utifrån att producentansvaret för denna avfallstyp ska upphöra. Förvaltningen konstaterar att insamlingen och återvinningen av returpapper kan inrymmas i det kommunala ansvaret för hanteringen av hushållsavfall. Förvaltningen lyfter dock att möjligheten att behålla producentansvaret för direktreklam och andra pappersprodukter för marknadsföring bör ses över igen. Förvaltningen menar att ett fortsatt producentansvar för dessa produkter är ett verktyg för att uppnå miljömålen som samtidigt kan främja innovation och påskynda en digital utveckling.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Särskilt uttalande

Ledamoten Tapani Juntunen (SD) anmäler för Sverigedemokraterna ett särskilt uttalande enligt bilaga.

Bilaga

Särskilt uttalande, Sverigedemokraterna

Bilaga, särskilt uttalande, Sverigedemokraterna
Skärholmens Stadsdelsnämnd
2020-09-24
SKHLM 2020/506
Tapani Juntunen, Ingela Lansgard (SD)

Särskilt uttalande Kommunalt ansvar för returpapper

I denna promemoria med förslag om att upphäva producentansvar för returpapper saknas en utförlig ekonomisk analys, och det är därför inte möjligt att helt ta ställning till promemorians olika förslag.

Den princip vi ändå vill ska tas i beaktande för det fortsatta arbetet med att ta fram ett slutligt förslag är att miljönytta måste avvägas mot ekonomiska aspekter.

I lika stora delar måste man se över ekonomiskt utfall för medborgare och företag. Utöver det måste olika geografiska förutsättningar vad gäller stad och landsbygd väga tungt för att få ett flexibelt system som kan anpassas efter de förutsättningar som råder lokalt.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/506-3 (Godkänd - R 1) Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper.
- SKHLM 2020/506-1.2 Promemoria om Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper

§ 19**Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024**

-svar på remiss

SKHLM 2020/523

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har tagit emot en remiss från Kommunstyrelsen om Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024.

I Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 lyfts särskilt behovet av bostad åt sju prioriterade grupper, där samtliga idag står långt ifrån bostadsmarknaden:

- i) ungdomar och unga vuxna,
- ii) studenter,
- iii) äldre,
- iv) personer med funktionsnedsättning,
- v) nyanlända och ensamkommande barn och unga,
- vi) hemlösa
- vii) personer utsatta för våld i nära relation

För att möta bostadsbehovet föreslås tolv stycken åtgärder.

Förvaltningen välkomnar till nya Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024. I Skärholmen, såsom i hela staden i stort, råder det stor bostadsbrist. Särskilt drabbade av bostadsbristen inom stadsdelsnämndsområdet är de grupper lyfts fram som prioriterade. Flera av de föreslagna åtgärderna tangerar även de sju prioriterade områden och dess nycklar som legat till grund för de sociala klausuler som tecknats vid markanvisningsavtalen inom Fokus Skärholmen.

Förslag till beslut

Vice ordförande Salar Rashid (S) anmäler för Socialdemokraterna ett förslag till beslut enligt bilaga 1.

Ledamoten Anna Laine (V) anmäler för Vänsterpartiet ett förslag till beslut enligt bilaga 2.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordförande Johan Kling (C) hör att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens, Socialdemokraternas samt Vänsterpartiets. Han ställer dessa mot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ersättaryttrande

Ersättaren Sissela Nordling Blanco (Fi) anmäler för Feministiskt initiativ ett ersättaryttrande enligt bilaga 3.

Reservation

Vice ordförande Salar Rashid (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Anna Laine

FYLL I FLER

Bilaga 1

Förslag till beslut, Socialdemokraterna

Bilaga 2

Förslag till beslut, Vänsterpartiet

Bilaga 3

Ersättaryttrande, Feministiskt initiativ

Bilaga 1, förslag till beslut, Socialdemokraterna
2020-09-24

Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024. Svar på remiss från
kommunstyrelsen
Dnr SKHLM 2020/523

Salar Rashid m.fl. (S)

Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslaget till beslut.

Att därutöver anföra följande.

I förslaget kan vi läsa att ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter och målet är att 140 000 bostäder byggs mellan 2010 och 2030. Men den förda politiken är något annat. Bostadsbyggandet är inte prioriterat och det stoppade bostadsbyggandet kommer att leda till att målet inte kommer att nås.

I vår snabbväxande stad behövs investeringar i bostäder, nya skolor, äldreboenden och infrastruktur. Mellan åren 2014 och 2018 ökade byggandet av bostäder, skolor och infrastruktur till rekordnivåer. Det höga bostadsbyggandet, med en aktiv markpolitik och en ansvarsfull ekonomisk politik, har inneburit att Stockholm kunnat göra stora investeringar samtidigt som skulderna har hållits tillbaka. Nu ser vi tydligt konsekvenserna av skiftet i bostadspolitik. Istället för att bygga bostäder inleder den grönblå majoriteten ombildningar av hyresrätter. Samma politik som när de borgerliga styrde förra gången. För varje ombildning ökar kötiden hos Bostadsförmedlingen. Under den första stora ombildningsvågen åren 1999-2004 ökade kötiden från 4,1 år till 6,0 år. Under den andra stora vågen av ombildningar åren 2007-2010 ökade kötiderna från 5,7 år till 6,7 år. Denna borgerliga politik gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm.

Den blågröna budgeten för år 2020 innehåller högt ställda mål för antalet markanvisade bostäder, antalet bostäder i antagna detaljplaner och antalet färdigställda bostäder. Samtidigt förs en politik som gör det omöjligt att uppnå de mycket högt ställda målen. Prognoserna sänks successivt under budgetåren och ändå nås inte ens de sänkta målen. Istället för att stå för sin politik och presentera trovärdiga mål väljer de borgerliga partierna och Miljöpartiet att i budgeten sätta så höga mål att de endast utgör ett luftslott. Stockholmarna ser ut att stå inför fyra förlorade år.

En viktig förklaring till detta är politisk oförmåga. Majoriteten klarar inte av att komma överens. Därför bromsar byggandet in samtidigt som vi har bostadsbrist. Svart på vitt ser vi nu att det är viktigare att hålla alla partier i majoriteten på gott humör än att

bygga. Vi måste ställa om från ombildningar och utförsäljningar till att bygga bostäder så att vanligt folk kan få en lägenhet genom bostadsförmedlingen.

Upplåtelseformen

I förslaget kan vi läsa att bostadens upplåtelseform och storlek styr vilka typer av hushåll som flyttar in – de inflyttande hushållens struktur, ålderssammansättning och inkomst. Det gläder oss att det står att hela Stockholm därför måste präglas av blandade upplåtelseformer och att det därför finns behov av att arbeta för att uppnå en bättre balans i stadens olika stadsdelar.

Majoritetens politiska inriktning går dock tvärs emot detta och kommer att innebära en mer segregerad stad. Det är det obegripligt att det borgerliga styret vid ett flertal tillfällen stoppat nyproduktion av hyresrätter i områden där dessa saknas. Likaså blir det obegripligt med stoppet för projekt som skulle bundit ihop olika stadsdelar, såsom Rinkeby och Bromsten. Detta är inte en politik för att låg- och medelinkomsttagare ska kunna bo i vår stad.

Vi behöver därför ändra kurs. Det måste vara prioriterat att bygga nya hyresrätter i områden som idag domineras av bostadsrätter eller äganderätter. Stadens närförorter som har goda kollektivtrafiknära lägen men under senare år haft ett lågt tillskott av nya lägenheter borde prioriteras särskilt.

Allmännyttan

Stockholms stad har ett stort inflytande över bostadsförsörjningen, bland annat genom sina tre allmännyttiga bostadsbolag. Vi tvingas dock konstatera att allmännyttan som verktyg för bostadsförsörjning inte har använts under innevarande mandatperiod. I stadens budget har det tidigare funnits mål för antalet markanvisade bostäder till allmännyttan samt antalet bostäder i godkända detaljplaner till allmännyttan. Dessa mål har dock strukits av den grönbå majoriteten. För få tilldelade markanvisningar riskerar att få omfattande konsekvenser för de kommunala bostadsbolagens möjlighet att bygga bostäder i framtiden. Då processen från idé till färdigställd bostad är lång och förutsättningar för projekt förändras under arbetets gång är det viktigt att bostadsbolagens projektportföljer är tillräckliga för att kunna bibehålla ett kontinuerligt högt byggande. Bara så kan det säkerställas att bostadsbolagen blir effektiva bostadsutvecklare med god kompetens som säkras och bibehållas.

I stadsutvecklingen har särskilt hyresrätter och allmännyttan en viktig roll att fylla. Genom stadens rådighet över bolagens utveckling och möjlighet att ta ett bredare ansvar både för sociala och klimatrelaterade hållbarhetsfrågor riskerar en minskad produktion av allmännyttan inte bara leda till färre hyresrätter utan också mindre möjlighet till att skapa ett Stockholm som håller ihop. Mål och indikatorer för antalet markanvisade bostäder till allmännyttan måste därför återinföras.

Stockholms- och Sverigeförhandlingen

Enligt överenskommelsen från Stockholmsförhandlingen har staden ansvar för att 45 900 bostäder färdigställs åren 2014-2030. Sedan majoritetsskiftet har det årliga målet för antalet markanvisade bostäder och antalet bostäder i antagna detaljplaner i enlighet med Stockholmsförhandlingen dock inte nåtts. I både exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelser kan vi läsa att det finns ett behov av att fylla på med ytterligare projekt för att kunna uppnå stadens åtagande.

Trångboddhet

Det är positivt att förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning belyser problemen med trångboddhet i staden. I Stockholm är trångboddhet för barnfamiljer betydligt vanligare än i övriga Sverige. I staden är den som vanligast bland barnfamiljer i Rinkeby-Kista, följt av Spånga-Tensta och Skärholmen. Bland barnfamiljer på Östermalm är trångboddheten generellt lägst. Ser vi till upplåtelseform var 51 procent av personerna som bor i allmännyttan trångbodda och 44 procent av personerna som bor i övriga hyresrätter trångbodda. Att i hela staden bygga stora hyresrätter som barnfamiljer har råd att efterfråga måste därför vara prioriterat. Prognoserna i förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning visar att det behövs 7 000 nya bostäder varje år för att till år 2040 täcka det demografiska behovet. Denna prognos tar dock inte hänsyn till varken bostadsbrist eller trångboddhet. Istället utgår prognosen från att staden ska fortsätta ha en mycket hög andel trångbodda stockholmare. Det är inte acceptabelt. Prognoserna måste justeras upp med vad som krävs för att bygga bort bostadsbristen och trångboddheten.

Ett positivt exempel på projekt för att minska trångboddheten var de 50 radhus som skulle byggas i Husby. Detta projekt stoppade majoriteten, vilket är extra allvarligt med tanke på att Husby idag helt saknar småhus och radhus.

Det gläder oss att det står i förslaget att stadens planering bör eftersträva byggnation som minskar risken att det blir brist på större bostäder för resurssvaga grupper. Samtidigt tvingas vi konstatera att den faktiska politiken inte går i linje med detta.

Boendekostnader

I förslaget till nya riktlinjer kan vi läsa att en majoritet av regionens hushåll inte har möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad utifrån dagens villkor. För hushåll med låga inkomster innebär det en stor utmaning att få råd med boendet. Skillnaderna i möjligheter förstärks av att hyrorna i beståndet skiljer sig åt mellan äldre och nyare lägenheter. Slutsatsen i förslaget är därför att en stor framtida utmaning är att skapa förutsättningar för personer med låga inkomster att kunna efterfråga en lämplig bostad.

Med de marknadspriser och hyresnivåer som gäller för nybyggda bostäder kan dessa aldrig bli de billigaste på marknaden. Istället är det de bostäder vi bygger med så låga hyror vi kan idag, som kommer att utgöra de billiga bostäderna om 20 år. Därför är det viktigt med en hög och jämn bostadstakt.

Skillnaderna i hyra mellan äldre och nyare bostäder är ett viktigt argument mot de ombildningar som majoriteten nu är igång med. Flera av de bostäder som majoriteten ombildar är byggda på 1950- och 1960-talet och tillhör de alltför få billiga hyresrätter som finns i staden. Att ta bort dessa från hyresrättsmarknaden innebär att det blir både dyrare och svårare att bo i Stockholm.

Vi välkomnar riktlinjernas skrivningar om att det behöver göras en kartläggning gällande vad som driver produktionskostnader i ett bostadsprojekt, utifrån erfarenheterna från Stockholmshusprojekten. Detta för att se om det finns några effektiviseringsmöjligheter eller justeringar av krav som kan göras samtidigt som målen i stadens styrdokument kan uppnås gällande exempelvis hållbarhetsmål och gestaltning. Det behöver enligt förslaget även utredas hur kostnadsbesparande åtgärder bättre kan komma slutkonsumenten till del. Stockholmshuset har varit en lyckad satsning för att åstadkomma pressade hyror i nyproduktion, och vi socialdemokrater menar att satsningen måste fortsätta men också utvecklas. Verkligheten är dock en annan. Förra året markanvisades inte ett enda Stockholmshus.

I förslaget tas även behovet av nationella reformer upp för att kunna skapa förutsättningar för kommunerna att bygga fler bostäder till rimliga boendekostnader som fler kan efterfråga. Detta avsnitt tar upp flera viktiga punkter, så som höjda bostadsbidrag och bättre dialog med staten. Avsnittet måste dock kompletteras med förändring av det viktiga investeringsstödet, som gjort att hyrorna i Stockholmshuset kunnat pressas ytterligare. Idag är normhyran för att kunna ta del av investeringsstödet alltför låg för Stockholm. Vi har högre produktionskostnader och högre markpriser än resten av landet. Det är därför mindre pengar delats ut i storstäderna jämfört med resten av landet. Nivån på normhyran bör dessutom indexeras eller ses över årligen för att gå i takt med den generella kostnadsutvecklingen.

Stadens allmännyttiga bostadsbolag har sedan förra mandatperioden sänkt inkomstkrav på nya hyresgäster, vilket bland annat innebär att de accepterar kommunalt försörjningsstöd som inkomst. Detta gör att fler personer kan bli beviljad en hyresrätt. I förslaget till riktlinjer kan vi läsa att de sänkta inkomstkraven inte har medfört några negativa konsekvenser för bolagen. Staden bör informera om detta och föra dialog med privata hyresvärdar i syfte att de ska göra motsvarande justeringar av sina krav.

Särskild samordnare för bostadsmålet

I stadens riktlinjer för bostadsförsörjning 2017-2020 lyftes att en särskild samordnare för bostadsmålet tillsatts på stadsledningskontoret. Anledningen var att de höjda ambitionerna för bostadsbyggandet krävde nya arbetssätt i staden.

Den särskilda samordnaren har tagits bort av den grönbå majoriteten. Även annat samordningsarbete på stadsövergripande nivå har strukits. Anledning är att det politiska tryck och ledarskap som tidigare funnits i bostadsbyggnadsfrågorna helt har försvunnit.

Översiktsplanen

Stadens översiktsplan antogs år 2018 och beskriver bland annat vart stadens investeringar och planeringsresurser ska riktas.

Översiktsplanens strategi om att satsa på fokusområden och strategiska samband är centralt för att uppnå målen om en socialt sammanhållen stad. Planeringsinriktningen är att staden ska säkerställa en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande.

Vi kan konstatera att den blågröna majoriteten inte följer översiktsplanen. Vi menar att stadsutveckling är ett viktigt verktyg för att nå social sammanhållning och där är utvecklingen av översiktsplanens fokusområden och strategiska samband avgörande. Hittills har de blågröna istället stoppat projektet Spångadalen som syftar till att bygga samman Tensta, Rinkeby och Bromsten. Stora nedskärningar har gjorts i projektet Fokus Skärholmen som syftar till att tillföra nya värden och skapa en trygg och levande stadsdel. Även utvecklingen av Husby har kraftigt minskat från 2 000 till 1 400 bostäder. Från projektet har även en viktig länk som skulle förbinda Kista med Husby och Akalla tagits bort.

Att säkerställa en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande har också urholkats under innevarande mandatperiod. Antalet markanvisade bostäder och antalet bostäder i antagna detaljplaner har minskat drastiskt. Planeringsberedskapen är nu så urholkad att de allmännyttiga bostadsbolagen inte kommer kunna bygga. Dessutom tappar bolagen den kompetens som byggts upp i sina organisationer som bostadsutvecklande företag de senaste åren. Grunden för framtidens bostadsbyggande läggs nu och det är med stor oro som vi kan konstatera att den varken prioriterar Stockholms tillväxt och företags möjlighet att rekrytera, bostäder för dem som idag har lägre inkomster eller ett Stockholm som håller ihop och motverkar segregation. Frågan är vilket Stockholm och för vem den nuvarande majoriteten nu planerar för.

Särskilda grupper på bostadsmarknaden

I riktlinjerna lyfts att det finns ett överskott av platser på vård- och omsorgsboenden. En fördel med ett överskott av platser är att staden får ett större utrymme att prioritera underhållsinsatser och klara nödvändiga evakueringar. Däremot är det oroväckande att överskottet av kommunala platser behöver finnas på grund av osäkerhet på tillgången till privata platser. Det är inte rimligt att staden bär kostnaderna för huruvida de privata företagen vill bygga eller inte.

Stadens möjligheter att använda lokaler som under en längre tid inte behövs för äldreomsorgens behov kan komma att användas för andra ändamål, som exempelvis boenden för hemlösa. Lämpar sig inte lokalerna för detta ändamål bör de kunna prövas för studentbostäder. Det är då viktigt att lokalerna snabbt kan konverteras tillbaka när behoven inom äldreomsorgen och på det sociala området i övrigt förändras.

I både äldreboendeplanen och riktlinjerna för bostadsförsörjning förutsätter den borgerliga majoriteten bekymmerslöst att närmare 1 900 platser, motsvarande 26 boenden, kommer att tillkomma genom privat nyetablering. Att låta privata företag bygga och driva äldreboenden i denna nu föreslagna utsträckning är en riskfylld lösning som även riskerar att minska jämlikheten inom olika delar av staden. Därför menar vi att fördelningen behöver ändras och återgå till den tidigare nivån. Minst 60 procents kommunalt huvudmannaskap är nödvändigt för att behålla rådigheten över platserna, ta kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen. Många äldre efterfrågar attraktiva och trygga alternativa boendeformer och många av våra äldre har idag mycket svårt att klara kostnaderna för nyproducerade lägenheter, oavsett om det är ett ägt eller hyrt boende. Staden behöver göra mer för att hålla nere byggkostnader och hyresnivåer.

I riktlinjerna antyder man att villkoren för hur länge nyanlända kan bo i stadens genomgångsbostäder kan komma att ändras. Det motsätter vi oss. Vi anser att alla stockholmare ska behandlas lika. Något som majoriteten av partierna i kommunfullmäktige tidigare har varit eniga om. Som det nämns i riktlinjerna är boendetiden på SHIS oavsett boendeform maximalt fem år idag. Vi anser att villkoren för den maximala boendetiden ska bibehållas.

Stockholmare som är i behov av bostad och som hänvisats till SHIS ska få schysta förutsättningar att ta sig vidare till ett eget boende. Rimlig tidsram, transparens och likställighet måste vara stadens förhållningssätt i förmedlande av genomgångsbostäder.

Fördelarna med att använda sig av modulbostäder för genomgångsbostäder är många. Bostäderna kan användas till olika målgrupper och inriktningen för målgruppen kan ändras utifrån hur behovet ser ut. Att byggandet av modulbostäder har stannat upp under denna mandatperiod får stora konsekvenser för både staden och stockholmare i behov av bostad. Staden riskerar att stå med dyra kostnader om man tvingas upphandla hotell och vandrahem för att tillgodose bostadsförsörjningsansvaret. Vi anser att majoriteten behöver agera och se till att öka tempot i byggandet av reguljära bostäder samtidigt som man ser till att byggandet av modulbostäder kommer igång igen.

Stockholm har under många år haft ett stort underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Bristen på lämpliga boenden gör att staden tvingas köpa platser utanför stadens verksamheter, något som både är negativt för de stockholmare som behöver lämna orten där de växt upp och för stadens ekonomi.

Under den gångna mandatperioden arbetades det intensivt med att få fram fler bostäder. Exploateringsnämnden fick i uppdrag att i samband med bostadsexploateringsprojekt säkerställa om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Beslut togs om att årliga stadsövergripande boendeplaner utifrån prognoser över behovet av

bostad med särskild service ska tas fram. Ett nytt stimulansbidrag infördes för kommunala och privata utförare som bygger och startar nya bostäder med särskild service.

De åtgärder som sattes in har gjort att Stockholm har tagit några steg för att möta behoven. Men tyvärr ser vi att åtgärderna inte har räckt till och att situationen är akut, vilket också påtalas i riktlinjerna. Mer än 1 000 bostäder måste tillkomma till år 2030 för att möta behoven. Bristen på boenden kräver att staden tar ett omtag för att säkerställa att både allmännyttan och privata aktörer får fram bostäder med särskild service.

Vi vill skapa fler bostäder med särskild service, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Därför föreslår vi att ytterligare en åtgärd läggs till i riktlinjerna för bostadsförsörjning 2021-2024. Den nya åtgärden ska vara att en stadsövergripande beställarfunktion för bostäder enligt LSS och SoL införs. Syftet är att flytta över ansvaret för beställning av bostäder med särskild service från stadsdelsdelsnämnderna till socialnämnden. Med en stadsövergripande beställarfunktion kan staden på ett bättre sätt planera och möta behoven av boenden. En stadsövergripande beställarfunktion kommer att ha andra möjligheter att driva på stadens bostadsbolag, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att skapa fler bostäder. Kontakterna med de privata verksamheterna och bolagen kommer att underlättas genom en ingång till staden.

Vi vill se krafttag mot en av stadens största utmaningar, hemlösheten. Varje kommun är enligt lag skyldig att planera för bostadsförsörjningen i syfte att alla kommunens invånare ska ha en god bostad, något som Stockholm och andra kommuner idag inte lever upp till. Det är stadens ansvar att tillgodose behovet av bostäder i kommunen, inte socialtjänstens.

För att lyckas med arbetet mot hemlöshet krävs både förebyggande arbete, akuta insatser samt en långsiktig plan för att det ska finnas tillräckligt många lägenheter i staden med rimliga hyror. Behoven av försöks- och träningslägenheter tillgodoses inte eftersom det saknas bostäder med rimliga hyror samtidigt som endast ett fåtal genomgångsbostäder förmedlas till hemlösa barnfamiljer. Även om socialnämnden har ett väl fungerande arbete med de allra mest utsatta är det inte hållbart att majoriteten samtidigt säljer ut lägenheter med rimliga hyror.

Att människor bor i osäkra boendeförhållanden eller riskerar att hamna utan bostad är framför allt en bostadspolitisk fråga. Staden behöver bygga för alla de stockholmare som idag befinner sig i strukturell hemlöshet utan sociala problem. Frågan om strukturell hemlöshet handlar om en grundläggande rätt till ett tryggt hem som är anpassat efter varje människas behov och förutsättningar. Vi anser att det är en självklarhet att sträva mot att förverkliga rätten till ett tryggt och bra boende för alla. Staden bör därför ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift och verka för en inriktning där bostad ses som en rättighet. Bostäder ska finnas för människor

oavsett vilket behov de har eller vilket skeende av livet de befinner sig i. Våldsutsatta ska inte tvingas stanna kvar i destruktiva relationer på grund av bostadsbristen. Unga ska kunna flytta hemifrån och bege sitt ut vuxenlivet. Studenter ska inte tacka nej till utbildning för att billiga bostäder saknas. Stockholm behöver fler hyresrätter, inte färre. Stockholm behöver fler bostäder med rimliga kostnader.

Vi ser med oro på den politik som majoriteten driver med ombildningar, utförsäljningar och stoppade byggplaner. Majoritetens bostadspolitik riskerar att slå hårdast mot de grupper som är i störst behov av att staden tar ansvar för. Stockholm behöver en annan bostadspolitik. En politik som säkerställer att Stockholm är en stad för alla.

Bilaga 2, förslag till beslut, Vänsterpartiet
Skärholmen stadsdelsnämnd

2020-09-24

Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024

Dnr. SKHLM 2020/523

Anna Laine m.fl. (V)

Förslag till beslut

Delvis godkänna förslag till riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024

Därutöver vill vi anföra följande

Ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter. Ja, denna strategiska målsättning som formuleras i förslaget till nya riktlinjer är vi säkert många partier som kan vara överens om, men när det gäller att sätta kraft bakom orden är läget ett annat. De föreslagna riktlinjerna har förtjänster, främst vad gäller kartläggningsdelen med genomarbetade prognoser för demografisk utveckling, bostadsbehov och utbud. Åtgärdsdelen brister däremot stort då förslagen mest handlar om utredningar, allmänna förhoppningar och rentav naivitet.

Även om beslut om åtgärder ska tas i budget hade vi väntat oss skarpare förslag då staden är mitt uppe i en akut bostadsbrist och vi ser en skenande bostadsjämlighet. Visserligen har flera av åtgärdsförslagen bra intentioner men det räcker inte långt om de inte omsätts i handling. Det är väl närmast ett önsketänkande att nyanlända som efter fem års boendetid i genomgångsbostäder ska kunna hitta en egen bostad bara med hjälp av intensifierad boendevägledning när kötiden där den är som kortast ändå uppgår till drygt nio år. Likaså att det räcker med kunskapsutbytet, även om det också är viktigt, för att bygga ikapp bristen på bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning.

De remitterade riktlinjerna visar väldigt tydligt det mycket stora glappet mellan de bostäder som produceras och de bostäder som bostadssökande har råd att efterfråga, vilket också är en grundläggande kritik som Vänsterpartiet under en längre tid har lyft såväl kommunalt som nationellt. I likhet med bostadsförmedlingen ser vi därför ett behov av att kartläggningen kompletteras med data och analyser av rörligheten i beståndet och bostadssökandes förmåga att efterfråga och kvalificera sig för de bostäder som erbjuds.

För att i grund och botten komma tillrätta med bostadsjämligheten krävs givetvis ett återinförande av en statlig bostadspolitik som kraftfullt främjar byggandet av hyresrätter till hyror som de bostadssökande har råd med, men det betyder inte att staden idag

står vare sig rådlös eller kraftlös. Tyvärr ser vi inte att åtgärdsförslagen på något avgörande sätt flyttar fram positionerna vare sig för att motverka bostadsbristen i allmänhet eller för de prioriterade grupperna. Detta är djupt beklagligt då staden ju har ett stort inflytande över bostadsbolag, bostadsförmedlingen, vårt bolag för omsorgsbostäder och vår bostadssociala stiftelse. Att istället för att använda dessa verktyg fullt ut förlita sig på marknaden är obegripligt.

Tilltron till privata aktörer genomsyrar många av åtgärdsförslagen medan den betydligt mer tillgängliga möjligheten att använda våra egna bostadsbolag nästan räknas bort – trots att de är de enda aktörer som har ett allmännyttigt syfte. Detta präglar tyvärr också utbyggnaden av bostäder för äldre, där privata aktörer med den nya majoriteten har fått ökat utrymme att expandera jämfört med stadens eget omsorgsbolag. Visst ska privata aktörer ta större ansvar för bostadsförsörjningen, men då måste staden vid markanvisningar exempelvis våga premiera aktörer som lämnar alla lägenheter till bostadsförmedlingen, sänker inkomstkraven eller vill bygga hyresrätter med överkomliga hyror i villaområden.

Istället för att låta allmännyttan bygga så mycket den kan i lågkonjunkturen fortsätter majoriteten tyvärr att neka våra egna bostadsbolag sökta markanvisningar. Man vill därmed inte heller göra något åt obalansen mellan bostadsrätter och hyresrätter som riskerar att öka med majoritetens politik. Raset i uppfyllandet av bostadsmålen fortsätter därmed med den förda politiken, som ytterst och hårdast drabbar de grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Prognosen för permanenta genomgångsbostäder för prioriterade grupper hamnar på noll, prognosen för markanvisade för bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader på en tredjedel av målet och ännu är inga seniorbostäder med hyresrätt markanvisade i år även om prognosen är att målet ska uppnås.

Högaktuellt genom Swedavias besked om Bromma Flygplats är den möjlighet som nu öppnar sig för att snarast inleda en planering för att bygga Bromma Parkstad med minst 30 000 nya bostäder i ett attraktivt läge. Men i den strategiska frågan verkar majoriteten inte alls vara överens, så förhoppningsvis kan den samlade oppositionen göra gemensam sak med Centern som nu också aviserat att man vill stänga Bromma flygplats.

Bostadsförsörjningen handlar dock inte bara om nyproduktionen utan också i hög grad om det befintliga beståndet och hur det kan användas för att komma flera till del. Vi saknar exempelvis förslag om att genom påbyggnader och installation av hiss kunna utöka antalet bostäder på befintlig mark eller att genom en äldrelots bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

Symptomatiskt för majoritetens motsägelsefulla politik är också ombildningarna där över 2000 hyresrätter med överkomliga hyror riskerar att dras undan från hyresmarknaden. Som konstateras i

förslaget till riktlinjer finns de billigaste bostäderna i det äldre beståndet. Ombildningarna kan också medföra att upp till 311 fyror eller större lägenheter omvandlas till bostadsrätter samtidigt som de föreslagna riktlinjerna beskriver att stora bostäder i det befintliga beståndet i större utsträckning behöver komma ofrivilligt trångbodda till del.

Vad gäller Skärholmens stadsdelsområde är nu 72 fyrarummare i farozonen, trots det konstaterade behovet av fler större lägenheter med rimliga hyror för att motverka den ökande trångboddheten. Medan Fokus Skärholmen planeras långsiktigt utifrån social hållbarhet för majoriteten samtidigt en kortsiktig bostadspolitik som står i direkt konflikt med de sociala och hälsobefrämjande behov som stadsdelen har.

Bilaga 3, ersättaryttrande, Feministiskt initiativ
2020-09-24

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Dnr SKHLM 2020/523

Sissela Nordling Blanco (Fi)

Stockholm befinner sig i en bostadskris. Idag står det nästan 700 000 personer i stadens bostadskö och den siffran fortsätter att växa. Planen lyfter det särskilda uppdraget med boendefrågor för utsatta grupper. Här nämns ungdomar, studenter, äldre, personer med funktionsnedsättning och våldsutsatta kvinnor som några exempel på grupper att prioritera.

Prognoserna i förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning visar att det behövs 7 000 nya

Bostäder. Denna prognos tar inte hänsyn till den bostadsbrist eller trångboddhet som finns idag. Det är oacceptabelt. Prognoserna måste justeras upp med vad som krävs för att både möta nya Stockholmare och samtidigt bygga bort bostadsbristen och trångboddheten.

Istället väljer den sittande majoriteten att fortsätta ombilda och sälja ut hyresrätter med låga hyror. Samtidigt ser vi att de nyproduktioner som planeras i staden inte kompenserar upp för det som sålts ut. För varje ombildningsvåg har snittet för kötiden succesivt stigit hos Bostadsförmedlingen. När nu också den grönbå majoriteten gång på gång sänker målen för antalet nyproducerade lägenheter är det en än mer försvårande situation på bostadsmarknaden.

Nyproducerade lägenheter tenderar även att ha betydligt högre hyror än de befintliga. I synnerhet drabbar det barn, ensamstående föräldrar och låginkomsttagare. De höga bostadskostnaderna för ensamstående mammor med barn gör att de har betydligt mindre pengar kvar när boendekostnaderna är betalda. För att komma till rätta med rådande bostadsbrist och för att möta det uppdrag som staden har för särskilda grupper så vill vi i Feministiskt initiativ att minst 60 % av alla bostäder som byggs är hyresrätter.

Vi vill därför framhäva att det är av stor vikt att prioritera hyresrätter framför bostadsrätter, att genast stoppa alla former av utförsäljningar av det allmännyttiga och att det som byggs ska ha hyror som folk har råd med.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/523-3 (Godkänd - R 2) Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024.
- SKHLM 2020/523-1.2 KS 2020/791 Bilaga

§ 20**Remiss av LSS-utredningen (SOU 2018:88)**

-svar på remiss

SKHLM 2020/599

Beslut

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Sammanfattning av ärendet

Ärendet har remitterats till förvaltningen för synpunkter av betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88).

Betänkandet beskriver förslag på ändringar av insatserna i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. I utredningen föreslås bland annat att den personliga assistansen ska gå från att ha ett dubbelt huvudmannaskap till att vara ett statligt ansvar. Tre nya insatser föreslås införas i kommunalt ansvar: personligt stöd för barn, förebyggande pedagogiskt stöd och personlig service och boendestöd.

Förvaltningen är positiv till flera av de ändringar som utredningen presenterar. Förvaltningen anser att det är viktigt att gränserna mellan Försäkringskassan och kommunernas ansvar tydliggörs för att minimera risken att enskilda individer faller mellan stolarna och blir hänvisade mellan olika myndigheter. Förvaltningen anser att det är viktigt att ha i beaktande att de nya insatserna som föreslås åligga kommunen att upprätta kommer att medföra omfattande resurser och kostnader i form av administration och kompetenshöjande insatser.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Salar Rashid (S) anmäler för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersätтарыtrande, ett särskilt uttalande enligt bilaga.

Bilaga

Särskilt uttalande, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersätтарыtrande

Bilaga, särskilt uttalande, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersätтарыttrande
2020-09-24

LSS-utredningen (SOU 2018:88)
Svar på remiss från kommunstyrelsen KS Dnr 2020/1005

Dnr SKHLM 2020/599

Salar Rashid m.fl. (S)
Anna Laine m.fl. (V)
Sissela Nordling Blanco (Fi)
Särskilt uttalande

LSS-utredningen är omfattande och heltäckande vilket innebär att olika områden som rör livets olika skeenden fångas upp. Vi anser att alla oavsett funktionsförmåga ska ha rätt till integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Vi välkomnar alla förslag som syftar till att identifiera och avlägsna hinder som motverkar att alla får jämlika levnadsvillkor.

Utgångspunkten för en ny lagstiftning måste vara att de insatser och det stöd som ges ska anpassas individuellt efter den enskildes behov och stärker den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Samtidigt som den enskildes rättigheter ska stärkas behöver arbetsvillkoren och arbetsmiljön stärkas för alla som arbetar med att ge stöd och service. Vi finner att utredningen har på ett bra sätt tillgodosett detta bland annat genom att man föreslår att krav ska ställas på assistansanordnare att följa villkoren i centrala kollektivavtal.

Regeringen tillsatt 2018 en utredning med syfte att göra en översyn av yrket personlig assistent. Utredningen Översyn av yrket personlig assistent (SOU 2020:01) är klar och har identifierat ett antal områden som behövs för att säkerställa goda arbetsförhållanden för personliga assistenter och samtidigt trygga assistansanvändarnas självbestämmande. Det handlar om att ge tryggare anställningsvillkor, utveckla arbetsmiljöarbetet och minska osäkerheten om arbetsuppgifter. Vi finner att förslagen harmoniserar väl med LSS-utredningens intentioner om trygghet, kvalitet och likvärdighet i insatserna.

Kommunerna, regionerna och staten behöver vässa till sina arbeten för att målsättningarna i funktionshinderpolitiken ska uppnås. De brister som idag råder behöver mötas och lösas. Några av bristerna kan med enkla med fixas och skulle leda till att fler steg tas närmare målen.

Rätten till arbete är grundläggande. Samhället ska göra sitt yttersta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Därför är det alarmerande att utredningen skriver att: "... flera studier pekar på att personer som gått i särskola stängs ute från arbetsmarknaden, och när de med automatik får plats i daglig verksamhet så blir de inte prioriterade av Arbetsförmedlingen." Arbetsförmedlingen måste börja prioritera personer med funktionsnedsättning och säkerställa att varje enskilds kompetenser tas tillvara. Till sitt förfogande har Arbetsförmedlingen flera åtgärder att sätta in för att stötta fler ut i arbete och sysselsättning. Varje individ måste ha rätt till en kartläggning med tydliga målsättningar. Men det är också viktigt som arbetsmarknadsförvaltningen skriver att kartläggningarna görs återkommande eftersom individers mående, kunskaper och liv förändras genom åren.

Vi delar de synpunkter som kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor framför kring vikten av att insatser som beviljas enligt LSS till personer med omfattande funktionsnedsättningar måste ta hänsyn till att varje individ är unik. Det innebär att det måste finnas utrymme för tolkningar och tillämpningar som kan anpassas till den enskildes faktiska behov. Med anledning av förvaltningens jämställdhetsanalys som konstaterar att det är betydligt fler pojkar och män som beviljas insatser vill vi understryka vikten av ett löpande jämställdhetsarbete i förvaltningen för att säkerställa att inga osakliga skillnader förekommer i beviljandet av insatser".

Stockholm har under många år haft ett stort underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Bristen på lämpliga boenden gör att staden tvingas köpa platser utanför stadens verksamheter, något som både är negativt för stockholmarna som behöver lämna orten där de växt upp och för stadens ekonomi. Ansvaret för att få fram bostäder ligger på kommunerna och här har Stockholm ett ansvar ta. Fler åtgärder behöver sättas för att öka tillgången till bostäder. Därför har vi föreslagit att staden inför en stadsövergripande beställarfunktion för på ett bättre sätt planera och möta behoven av boenden. Staten bör överväga att sätta in flera sanktioner gentemot de kommuner som inte lever upp till sina åtaganden.

Slutligen framgår det att om utredningens förslag skulle realiseras kommer kommunernas kostnader att öka markant. Det är av stor vikt att staten kompenserar kommunen för alla kostnader eftersom det är en kostnadsförskjutning som sker.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/599-3 (Godkänd - R 1) Svar på remiss.
- SKHLM 2020/599-1.2 Remiss av LSS-utredningen (SOU 2018:88), KS 2020/1005.
- SKHLM 2020/599-1 Remiss av LSS-utredningen (SOU 2018:88), KS 2020/1005.
- SKHLM 2020/599-1.1 LSS-utredningen (SOU 2018:88)

§ 21

Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad -anmälningsärende

SKHLM 2020/493

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/493-2 Remissvar KS 2020/931 Skärholmens stadsdelsförvaltning
- SKHLM 2020/493-2.1 Kopia av (I beslutsflöde - R 1) Remiss av Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholm stad

§ 22

Ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel

-anmälningsärende

SKHLM 2020/494

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/494-2 Remissvar KS 2020/916 Skärholmens stadsdelsförvaltning
- SKHLM 2020/494-2.1 Kopia av (I beslutsflöde - R 1) Remiss av Ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:

§ 23

Bygglovsremiss ungdomsbostäder, Skärholmen 2:1

-anmälningssärende

SKHLM 2020/481

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/481-2 Hej, här kommer Skärholmens SDFs remissvar för bygglov ungdomsbostäder i Vårberg. Förlängd remissvar 27 augusti 2020.
- SKHLM 2020/481-3 Remissvar med yttrande angående Nybyggnad av flerbostadshus med ungdomsbostäder vid Vårbergsvägen.
- SKHLM 2020/481-1 Bygglovsremiss nybyggnation ungdomsbostäder i Skärholmen.

§ 24

Bygglovsremiss Nybyggnad av radhus, Skärholmen 2:1 -anmälningssärende

SKHLM 2020/533

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/533-2 Hej, skickar över svar på remiss bygglov nya radhus i Vårberg, dnr 2020-09708-575.
- SKHLM 2020/533-3 Remissvar med yttrande.
- SKHLM 2020/533-1 Bygglovsremiss Nybyggnad av radhus, Skärholmen 2:1 Dnr 2020-09708-575 Svar önskas inom 2 veckor.

§ 25
Vidaredelegation, bemanningstjänster -
Socialekreterare/biståndshandläggare
-anmälningssärende
SKHLM 2020/611

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/611-4 Vidaredelegation Inhyrning av socialekreterare och biståndbedömare.

§ 26

Anmälan av personuppgiftsincident

-anmälningsärende

SKHLM 2020/584

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/584-2 Anmälan av personuppgiftsincident till Datainspektion Förskola Ålgrytevägen. Anmälningsärende till Nämnd 2020-09-24

§ 27

Anmälan av personuppgiftsincident

-anmälningsärende

SKHLM 2020/633

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/633-2 Anmälan av personuppgiftsincident till Datainspektion Vuxenenheten
- SKHLM 2020/633-1 Anmälan.

§ 28

Dataskyddsbudets årsrapport över Skärholmens stadsdelsnämnds arbete med skydd av personuppgifter 2019/2020

-anmälningsärende

SKHLM 2020/652

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/652-1.2 Anmälningsärende till nämnden 24/9 (3/3)

§ 29
**Protokoll - UNGSK Ungdomsrådet i Skärholmens
stadsdel**
-anmälningsärende
SKHLM 2020/45

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/45-10 Protokoll 2020-09-02.

§ 30

Protokoll - Förvaltningsgruppen

-anmälningsärende

SKHLM 2020/42

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/42-13 Protokoll 2020-08-27.

§ 31

Protokoll - Skärholmens Pensionärsråd

-anmälningsärende

SKHLM 2020/44

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/44-6 Protokoll 2020-08-20.

§ 32

Protokoll - Skärholmens råd för funktionshinderfrågor

-anmälningsärende

SKHLM 2020/43

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/43-5 Protokoll 2020-08-21.

§ 33
Protokoll - Gruppledarmöte
-anmälningsärende
SKHLM 2020/40

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/40-10 Protokoll 2020-08-27.

§ 34
Balanslista uppdrag - SDN 10/2020-09-24
SKHLM 2020/1

Beslut

Anmälan godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar att anmälan godkänns och läggs till handlingarna, och hör enhälligt bifall därtill.

Handlingar i ärendet

- SKHLM 2020/1-17 Balanslista uppdrag - SDN 10/2020-09-24.

§ 35
Hur ska Egalias framtid säkras i Skärholmen?
-skrivelse

Beslut

Skrivelsen skickas till förvaltning för beredning med följande tillägg:

- Hur ser samverkan ut mellan vår fritidsverksamhet (som f.n. drivs av Fryshuset) och Egalia?

Förslag till beslut

Vice ordförande Salar Rashid (S) anmäler för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersättaryttrande, en skrivelse enligt bilaga.

Beslutsgång

Ordförande Johan Kling (C) yrkar på att skrivelsen skickas till förvaltning för beredning med följande tillägg:

- Hur ser samverkan ut mellan vår fritidsverksamhet (som f.n. drivs av Fryshuset) och Egalia?

Ordförande Johan King (C) hör bifall till förslaget.

Bilaga

Skrivelse, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersättaryttrande.

Bilaga, skrivelse, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, som sitt ersättaryttrande
Skrivelse till Skärholmens stadsdelsnämnd 24 september 2020
Sissela Nordling Blanco (Fi)
Salar Rashid m.fl. (S)
Anna Laine m.fl. (V)

Hur ska Egalias framtid säkras i Skärholmen?
Under den förra rödgrönrosa mandatperioden var trygga mötesplatser för unga hbtq-personer en högt prioriterad fråga, det genomfördes kompetenshöjande insatser kring normkritik och hbtq för fritidsverksamheten och avsattes resurser för att stadsdelarna skulle skapa fler mötesplatser. I stadens Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck 2018-2022 är ”trygga mötesplatser och meningsfulla fritidsaktiviteter, samt möjlighet att bygga egna nätverk och skaffa sig positiva förebilder inför vuxenlivet” ett särskilt mål som stadens nämnder och bolag ska jobba för att uppnå. Vi är glada att det grönbåa styret haft kvar flera direktiv och skrivningar för att främja mötesplatser för unga hbtq-personer sedan de tillträdde makten. I stadens budget finns till exempel bland direktiven till stadsdelarna en punkt som säger att stadsdelarna ska ”verka för fler mötesplatser för unga hbtqpersoner, inklusive unga hbtq-personer med olika funktionsvariationer, över hela staden, och i synnerhet i ytterstaden”. Vi beklagar dock att det grönbåa styret samtidigt genomfört nedskärningar på över 66 miljoner kronor i stadsdelarnas budget för barn, kultur och fritid och ställer oss frågande till hur styret har tänkt få ihop ekvationen att stadsdelarna ska kunna skapa fler mötesplatser - men med mindre pengar. Till vår stora glädje hade vår stadsdel Skärholmen turen att få en hbtqmötesplats för unga 2019 tack vare det civila samhällets engagemang då RFSL Stockholm öppnade upp en filial till mötesplatsen Egalia just här. Filialen

startade som ett pilotprojekt med finansiering av Region Stockholm och har välkomnats av många. I Skärholmens stadsdelsnämnds verksamhetsplan år 2019 stod uttryckligen att "För att skapa en mötesplats för ungdomar som identifierar sig inom hbtq ser förvaltningen över möjligheten till samverkan med Egalia". Nu när ett år har gått och verksamheten rullar på står den dock utan fortsatt finansiering eftersom Regionen menar att fritidsverksamhet är en kommunal angelägenhet. Vilket stämmer. Engagemanget för unga hbtq-personers livsvillkor får aldrig stanna vid fina ord och skrivningar i en budget, det är hög tid att det grönbåa styret visar sin ambition om fler mötesplatser för unga hbtq-personer i praktiken. För många unga hbtq-personer är dessa mötesplatser en livsviktig frizon där de kan få vara sig själv, träffa andra unga med liknande erfarenheter och trygga vuxna ledare att spegla sig i. Att det finns en sådan mötesplats i just Skärholmen är oerhört viktigt för att även unga i vårt område ska ha tillgång till en sådan plats, och inte bara unga som bor i eller har råd att ta sig in till stan. Nu måste kommunen kliva in och ta sitt ansvar för att säkra framtiden för Egalia i Skärholmen!

Med anledning av detta vill vi veta:

- Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för stadsdelen att ta över finansieringen av Egalia Skärholmen?
- Finns i dagsläget någon dialog med stadsledningskontoret, socialnämnden eller andra delar av staden för att lösa finansieringen?
- Hur har stadsdelens samverkan med Egalia i Skärholmen sett ut sedan filialens öppnande, och hur ser dialogen ut i dagsläget?

§ 36
Skrivelse om Sättra ishall

Beslut

Stadsdelsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att skicka skrivelsen till berörda parter.

Förslag till beslut

Ledamoten Tapani Juntunen (SD) anmäler för Sverigedemokraterna en skrivelse enligt bilaga.

Beslutsgång

Ordförande Johan Kling (C) yrkar på att skrivelsen skickas till förvaltning för beredning och hör enhälligt bifall till förslaget.

Bilaga

Skrivelse, Sverigedemokraterna.

Bilaga, skrivelse, Sverigedemokraterna
Skärholmens Stadsdelsnämnd
2020-09-24

Tapani Juntunen (SD)
Ingela Lansgard (SD)

Hemställan om åtgärder gällande Sätra ishall

Vi yrkar att denna hemställan omgående skickas till berörda parter för åtgärd.

Vi vill därutöver anföra följande:

Under lång tid har underhållet i Sätra ishall varit bristfälligt eller helt uteblivet. Nödvändiga investeringar för att upprätthålla en rimlig nivå ur miljösynpunkt såsom sanering av mögel, uppdatering av teknisk utrustning för att säkra driften har i regel inte skett eller sker först när skadan redan är skedd. Nu senast med avfuktningssystemet som man sedan länge vetat fungerat bristfälligt och som i år under hela uppstarten stått still och som fått till följd att det uppstått grova fuktskador i väggar och golv inne i hallen, slagit ut tekniken till ljudsystem mm. Kort sagt föreligger en potentiell sanitär olägenhet.

Listan på saker som behöver åtgärdas är nu lång och växer för varje månad då en potentiellt sanitär olägenhet föreligger.

- Renovering av omklädningsrum, idag är det mögel, lösa kakelplattor i golv och väggar samt duschutrymmen som man undviker att beträda.

- Många ytskikt i hallen är mögelskadade och mycket nedgångna

- Sekretariatet är grovt mögelskadat och all elektronik som sköter allt från klocka till ljud är skadad av den senaste fuktskadan, till följd av den trasiga avfuktaren.

- Sargen är av mycket gammal modell och därmed farlig.

- El in till hallen är undermålig och leder till ständiga strömavbrott.

- Ingen fiber. Övriga idrottshallar på Sätra har fiber men inget

indraget i ishallen. Numera krav vid sändningar från bla Hockeyettan där Hammarby spelar och i dessa tider med Covid-19 där alla matcher bör streamas står ishallen utan möjlighet att göra så.

Vi vill att beroende på ansvar skall fastighetskontoret alternativt idrottsförvaltningen göra en översyn av lokalen och åtgärda brister. Sammanfattningsvis vill vi rikta uppmärksamhet på behov av akuta åtgärder samt ett allmänt förfall av lokalen.

Viktigt att betänka

Ishallen i Sätra är förmodligen utifrån det publika istidsschemat den i särklass mest nyttjade ishallen i södra Stockholm med aktiviteter

från kl 07-23 varje dag. Bland de projekt som har sin verksamhet där kan bl a nämnas projekt genom svenska hockeyförbundet, finansierat av NHL där Mälarhöjden Bredäng Hockey på Sättra IP tillsammans med Haninge Hockey i Haninge genomför hockey för nyanlända som en del i integrationen.

Med sitt geografiska läge är idag Sättra IP en given knutpunkt och mötesplats för människor från olika åldersgrupper, samhällsklasser och med olika bakgrunder.

Mycket av idrottandet i ishallen bedrivs som breddidrott där alla är välkomna och där alla deltar på lika villkor. Medlemsantalet är i föreningarna stort och växer för varje år. Enbart Mälarhöjden/Bredäng är en av de största ishockeyföreningarna i södra Stockholm, sett till antalet aktiva medlemmar.

Det finns idag en överhängande risk att hallen kommer att behövas stängas om ingen drastisk förändring kring underhållet sker. Det är också föreningarnas största oro då det skulle slå undan benen på en rad föreningar och samhällsprojekt. Detta skulle garanterat innebära att många tvingas avsluta sitt idrottande då platsbristen är stor och breddidrotten inte är prioriterad.

Då inga övriga frågor förelåg avslutade ordförande Johan Kling (C) sammanträdet kl 18.20.

Skärholmens Stadsdelsnämnd

2020-09-24

Ärende 14

Diarienummer: SKHLM 2020/606

Tapani Juntunen (SD)

Ingela Lansgard (SD)

Val till Sociala delegationen

Särskilt uttalande

Vi har tidigare framfört att Sociala delegationens ledamöter bör utökas i takt med att antalet partier i stadsdelsnämnden blivit fler. Övriga partier har inte tagit till sig av detta, utan har valt att stänga Sverigedemokraterna ute. Det finns en skyldighet gentemot väljarna att tillgodose valresultatet, därför bör ledamöterna i Sociala delegationen utökas.

Vi anser dock att partier ska få göra fyllnadsval av sina befintliga platser och vi kommer därför inte att framföra något yrkande.

Skärholmens stadsdelsnämnd 2020-09-24

Ärende 15

Tertialrapport Tertial 2 2020
för
Skärholmens stadsdelsnämnd

Dnr: SKHLM 2020/660

Salar Rashid m.fl. (S)

Förslag till beslut:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att därtill anföra

Den pågående pandemin har mer än något annat påverkat vårt samhälle. Tertialrapporten för 2020 visar på att skärholmens stadsdelsförvaltning och staden i sin helhet behöver förstärkta resurser och medel för att kunna möta de utmaningar som pandemin har fört med sig. Måluppfyllelsen kommer inte att nås inom flera verksamhetsområden. Effekterna ser vi alla redan i vår egen närhet. Antingen genom att vi själv har eller genom att anhöriga har drabbats av sjukdomen. De nödvändiga restriktionerna har dessutom påverkat och begränsat våra liv och vårt samhälle. Därtill har de långsiktiga effekterna som uppstått till följd av en ekonomisk nedgång föranlett till att fler har blivit arbetslösa.

Stadens arbete måste nu vara inriktad på att ge medborgare den trygghet som idag alltför ofta lyser med sin frånvaro i vardagen. Pandemin och dess effekter, visar att vårt samhälle måste stå starkt tillsammans. De som stått i frontlinjen för att bygga detta starka samhälle är de anställda i vården, omsorgen och skolan. De och många andra i stadens verksamheter, organiserade ett fungerande samhälle även när utmaningen var som störst.

Nu är det viktigt att den blågröna majoriteten visar en tydligare politisk vilja, utökar insatserna och investeringarna för att minska behovet av ekonomiskt bistånd och ökar sysselsättningen. Vi behöver satsa mer på förskolan, äldreomsorgen och socialtjänsten inom Skärholmen. Flertalet av våra verksamheter har under en lång tid gått med underskott. Vi har haft budgetposter inom administration som har räddat och gett en budget i balans - så bygger man inte långsiktigt starka kärnverksamheter.

Vi har fortfarande inte heller sett några reformer för att kunna möta alla arbetslösa i den här staden. Det som har konkret presenterats är en strategi för stadens arbetsmarknadsinsatser – som kan ses mer som en katalog över stadens egna verksamheter än ett konkret strategiskt arbetsdokument för hur vi ska ge fler möjligheter till egen försörjning eller annan typ av

sysselsättning. De historisk låga satsning på förskolan har lett till sämre personaltäthet och fler förskolelärare har saknats. Det blir en verksamhet som i grunden mindre tar hänsyn till barns behov och gör verksamheten mindre attraktiv för de som vi vill ska jobba i verksamheten.

I början av året präglade äldreomsorgens verksamheter av ett vägval att behålla skattesänkningen från 2019 framför att höja kvaliteten i äldreomsorgen. Ett effektiviseringskrav på 90 miljoner kronor kommer resultera i att stadsdelsnämnderna har tvingats till en alltmer restriktiv biståndsbedömning. Vi har dessutom inte fått några ordentligare satsningar på personalens arbetsvillkor.

Vi är idag skyldiga personalen inom äldreomsorgen mer än ett stort tack. De som jobbade i frontlinjen bar med risk för eget liv och välmående upp de samhällsfunktioner som gör att äldre kunde känna trygghet, sjuka kunde få nödvändig behandling och unga gavs möjlighet att lära och utvecklas. De gav normalitet när detta knappt annars fanns. Det är av respekt för deras insatser, och för att samhället ska fungera bättre nästa gång vi utmanas, som vi också måste kunna självkritiskt konstatera att samhället inte var så starkt. De som jobbade på sjukhusen tvingades under hela pandemin leva under hotet av att varslas om uppsägning. Stockholmsregionens politiska ledning hade inte ens då förmågan att backa från sparkraven på sjukvården.

De som jobbade i omsorgen fick alltför dåliga förutsättningar. Kommuner har ett beredskapsansvar, men inom staden var lagren av skyddsutrustning tomma. De anställda uppmanades dessutom att stanna hemma om de var sjuka. Detta med att stadens borgerliga majoritet beslutade att avskaffa målsättningen om minskat antal timanställda, föranledde till allt fler fick svårare att klara av sin egen ekonomi vid sjukdom. Lägg dessutom till att andra kommuner snabbt initierade kohort vård för att skydda brukare och personal, så dröjde beslutet obegripligt länge i Stockholm.

Vidare hade dessa effektiviseringskrav på närmare 90 miljoner kronor inom äldreomsorgen behövts i välfärden detta år. Under året har regering och riksdag beslutat om ökade resurser till välfärden. Trots att vi Socialdemokrater, och andra progressiva partier, väckt frågan har stadshusets politiska majoritet vägrat att fördela ut dessa medel till några välfärdsverksamheter. Det innebär att stadsdelarnas ledningar har behövt administrera stora sparkrav på exempelvis förskola, äldreomsorg samt insatser för barn, kultur och fritid samtidigt som de har förväntats hantera pandemin och de kostnader som det för med sig. Vi behöver nu höja ambitionerna. Skapa fler trygga anställningar i omsorgen, ha bättre beredskap och öka anslagen till välfärden.

Dessa sparkrav har också begränsat stadens förmåga att möta de problem som uppstått under året. Skärholmen har som T2:an visar stora problem med otryggheten. När otryggheten nu ökar och vi ser ett historiskt högt antal skjutningar så uppmanar polisen landets kommuner att hindra nyrekrytering till kriminella gäng genom att jobba mer förebyggande. Insatser som efterlyses är insatser som stärker skolan, sociala insatser och verksamheter riktade mot barn och unga. Det faktum att den borgerliga majoriteten prioriterat skattesänkningar framför högre ambitioner för detta arbete har nu ett pris. Så även i vår stadsdel.

Det borde vara uppenbart att vi nu behöver öka insatserna för det förebyggande arbetet för att begränsa rekryteringen till gängen. När krisen innebär att allt fler ställs utan arbete och egen försörjning förväntar vi oss att stadens ledning ska agera. Redan innan krisen hade arbetslösheten ökat tydligt utan att initiativ hade tagits. Med krisen är ungdomsarbetslösheten i Stockholm nu fördubblad jämfört med för ett år sedan. Ändå har staden inte tagit några nya beslut för att öka ambitionerna för utbildning och arbetsmarknadspolitiska insatser. Vad väntar den politiska majoriteten på? Som en följd av passivitet och ökad arbetslöshet ökar nu också behoven av försörjningsstöd i Stockholm. Detta är förstås primärt dåligt för den enskilde men riskerar också leda till ökade kostnader för stadsdelsnämnderna och följande sparkrav på andra verksamheter i stadsdelarna. Det är inte nu läge att vänta. Staden behöver öka ambitionerna för jobb och utbildning.

Skärholmen stadsdelsnämnd

2020-09-24

Ärende 15 Tertialrapport Tertial 2 2020
för Skärholmens
stadsdelsnämnd

Dnr. SKHLM 2020/660

Anna Laine m.fl. (V)

Särskilt uttalande

Det har nu gått fler månader sedan Coronapandemin på allvar bröt ut i Sverige. Tyvärr har vi kunnat se att många av de som drabbats av covid-19 har haft äldreomsorgsinsatser, vi har dessvärre också kunnat se hur den styrande majoriteten varit allt för långsamma med att agera med konkreta åtgärder för att minska smittspridningen inom äldreomsorgen. Personalen inom äldreomsorgen har fått ta ett stort ansvar och ibland ta risker för att ge våra äldre den omsorg de har rätt till. Vi hoppas att detta blir en lärdom för framtiden och att mer resurser skjuts till äldreomsorgen för att kunna ha en högre kvalitet inom verksamheten, fler tillsvidareanställda för att inte de som arbetar inom äldreomsorgen ska behöva arbeta på flera olika verksamheter, samt bättre arbetsvillkor bara för att nämna några åtgärder.

Coronapandemin har också haft stor inverkan på arbetet i förskolan där både många barn och många anställda har varit sjuka. Personalen har fått strukturera om arbetet för att till exempel hämtning och lämning ska kunna ske utomhus. Något som pandemin har visat oss alla är behovet och vikten av en stark och hållbar offentlig sektor. Det är det offentliga som ser till att det finns allt från förstärkningsteam inom hemtjänsten som även kan ta hand om smittade brukare från de privata utförarna till förskola under sommaren för all den personal inom vården som kanske inte kunnat ta ut sin semester. Och det är det offentliga som hållit uppe många privata företag för att säkerställa att pandemin inte får än större ekonomiska konsekvenser.

I tertialrapporten kan man se att stadsdelen ser med osäkerhet på framtiden och vilka effekter som pandemin kommer att få framöver. Fler i stadsdelen har nu behov av ekonomiskt bistånd och av arbetsmarknadsinsatser som en följd av att fler blivit arbetslösa – både som en effekt av coronapandemin och av den i allmänhet inbromsade ekonomin. Det är positivt att det upprättats en krisplan för att hantera den förväntade ökningen av ansökningar om ekonomiskt bistånd, men det är oklart hur denna kan få resurser. Det är även oklart hur ökande social isolering och psykisk ohälsa ska kunna hanteras i en alltför stram budget, samt hur underskottet vad gäller stöd för personer med funktionsnedsättning ska åtgärdas.

Vi ser positivt på förvaltningens utvecklande arbete för att säkerställa barns rättigheter i förhållande till barnkonventionen, samt på de parkinvesteringar som möjliggjort bättre utemiljöer för barn och unga. Det är också värdefullt att potentialen i att unga i högre grad medverkar i dialoger kring utemiljöer uppmärksammas och utvecklas. Dock är vi kritiska till att barn och ungas inomhusmiljöer och position i vidare sociala sammanhang inte beaktas i större utsträckning. De politiska ideal som styr förvaltningen tycks förstå hälsa som enbart relaterat till fysisk aktivitet. Rapporten Trångboddheten i storstadsregionerna visar dock på att extrem trångboddhet kan vara skadlig för hälsan, något som därutöver synliggjorts genom coronapandemin. Hushåll med instabil och svag ekonomi kan inte välja stora lägenheter med hög hyra, och barnens hälsa och möjligheter till att fullgöra skoluppgifter krymper. För att kunna implementera ett barnrättsperspektiv värd namnet måste alla hushåll där barn och unga ingår också få tillgång till adekvata inomhusmiljöer. Det är positivt att förvaltningens arbete stöttat familjer med sammanlagt 53 barn till säkra boenden under året, men samtidigt driver majoriteten en bostadspolitik som försvårar möjligheten att bekämpa trångboddheten i stadsdelsområdet. Barnfattigdomen med 17,4% av barnen i ekonomisk utsatthet, en siffra mer än dubbelt så hög som medelnivån i staden, är inte acceptabel.

Vi lever i ett segregerat och rasifierat klassamhälle, och tertialrapporten visar att vi befinner oss långt ifrån den kraftsamling som behövs för att stärka det förebyggande arbete som är en förutsättning för att nå den sociala hållbarhet som ingår i målen för Agenda 2030.

Skärholmens Stadsdelsnämnd

2020-09-24

Dnr. SKHLM 2020/660

Tapani Juntunen, Ingela Lansgard (SD)

Ärende 15

Tertialrapport 2

Särskilt uttalande:

Förvaltningen har inkommit med tertialrapport 2 till stadsdelsnämnden vars syfte är att redovisa den bedrivna verksamheten.

Huvuddelen av verksamheten under 2020 har präglats av de förändringar i det vardagliga arbetet som den rådande pandemin har påtvingat. Utöver de tillfälliga arbetsförändringar som genomförts inom förskolan och andra verksamhetsområden har i äldreomsorgen stått i fokus. Skyddet av riskgrupper, som befunnit sig i en särskilt sårbar situation, har med rätta prioriterats och stora insatser har gjorts av medarbetare och förvaltning för att lyckas med detta.

Trots den uttalade strategin att skydda samhällets riskgrupper har smittan lyckats ta sig in i Stockholms äldreboenden. Vi efterfrågar därför en diskussion kring vad i virus hanteringen som fungerat och vad som brustit.

I de begynnande svallvågorna till krisen är det uppenbart att ekonomiskt ansträngande tider ligger för dörren, och att omprioriteringar kopplat till åtaganden som faller utanför stadsdelens kärnområde eller akuta behov bör stå tillbaka. I en situation som inte liknar en typisk konjunkturedgång behöver det säkra tas före det osäkra genom att redan nu börja utvärdera behoven i de befintliga verksamheterna. Vi anser att en prioritering av stadsdelens kärnområden i form av äldreomsorg och förskola ligger i linje med invånarnas vilja.

Sverigedemokraterna anser att stadsdelen utöver att vidta åtgärder kopplade till pandemin även i större utsträckning behöver arbeta för att göra otrygga offentliga platser till trygga sådana. Stora sovplatser utomhus och den medföljande nedskräpningen måste upphöra för att skapa ett tryggt och tillgängligt Stockholm.

2020-09-24

Tertialrapport 2, 2020

Dnr SKHLM 2020/660

Ärende 15

Sissela Nordling Blanco (Fi)

Det är tydligt att Stockholm står inför stora utmaningar till följd av pandemin. Sedan den allmänna smittspridningen blev ett faktum har vi nåtts av rapporter om skenande arbetslöshet, en inbromsad ekonomi och en överbelastad sjukvård. Många oroar sig för hur de ska försörja sig, att få behålla sitt arbete och för sina äldre. För många människor kommer nu stadens verksamheter att spela en stor roll för hur bra man tar sig genom pandemin. Dessa verksamheter som redan innan arbetade under svåra förutsättningar med strama budgetar och effektiviseringskrav har under det senaste halvåret verkat under ännu hårdare press. Tertialrapport 2 blir i år ett slags bokslut på hur den initiala hanteringen från staden har fungerat, och tyvärr kan vi redan nu konstatera att mer borde ha gjorts tidigare av styret i staden.

Feministiskt initiativ vill se en stad som håller samman där barn och unga växer upp med framtidstro och lika stora drömmar, oavsett i vilken stadsdel man råkar bo i. En stad där kvinnor som lever i våldsamma relationer kan lämna den man som slår utan att riskera att hamna på gatan för att det råder en bostadskris till följd av utförsäljningar av det allmännyttiga. I vårt Stockholm finns inte fattigdom eller segregation, och varje människa, oavsett legal status, har rätt till ett värdigt liv. Därför är vi mycket oroade över den utveckling vi har sett sedan Covid19-pandemin drabbade staden.

Arbetslösheten har stigit till mycket höga grader, särskilt illa är det för unga, utrikesfödda och kvinnor. Samtidigt har många slitit hårt för att hålla Stockholm under armarna när vi isolerades och försökte begränsa smittan. Många av stadens verksamheter är samhällsbärande och har fortsatt arbeta men på en ännu högre växel. Det är främst kvinnodominerade yrken som fått ställa upp och som nu behöver kompenseras för den höga belastning de haft. Omsorgens personal måste få den omsorgen besvarad för att vi inte ska riskera att förlora stora delar av personalstyrkorna.

De senaste trygghetsundersökningarna visar att kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning upplever störst otrygghet. Vi ser också att vapenvåld och skjutningar fortsätter vara ett stort problem i vår stad. Enligt polisen har det avlossats flest skott på fem år och minst 35 personer har skadats. Det är alarmerande att det grova vapenvåldet ökar, särskilt i en stad med mål om halverad otrygghet och minskad brottslighet. Vi oroar oss också för att ökningen kommer att bli bestående när ojämlikheten och fattigdomen riskerar att bre ut sig efter pandemin.

Listan över områden som vi menar behöver akuta åtgärder kan göras lång. Det är inte konstigt att en stad har utmaningar efter en pandemi, men det är märkligt att påstå att stadens mål kommer att uppfyllas. Vi är övertygade om att stadens medarbetare gör så gott de kan under rådande omständigheter för att hålla igång verksamheterna på bästa sätt, men vi vill understryka vikten av att tillföra de resurser som krävs i stället för att sätta ytterligare press genom ideologiskt motiverade besparingskrav. Om staden ska stå rustad för framtida kriser behöver vi en stark välfärd och en politik för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

2020-09-24

Ärende 16

Motion om en handlingsplan
för att bekämpa
trångboddheten

Dnr. SKHLM 2020/407

Anna Laine m.fl. (V)
Salar Rashid m.fl. (S)
Sissela Nordling Blanco (Fi)

Särskilt uttalande

Vi tackar för förvaltningens positiva svar på Clara Lindbloms motion för en handlingsplan om att bekämpa trångboddheten. Skärholmens stadsdelsområdet är, vilket förvaltningen också uppmärksammar, ett av de områden motionären syftar på vad gäller det ökande behovet av större lägenheter med överkomliga hyror. Vi vill också understryka motionärens påpekande att trångboddhet har en negativ inverkan på hälsa, vilket också synliggjorts under coronapandemin.

2020-09-24

**Riktlinjer för
bostadsförsörjning 2021-
2024. Svar på remiss från
kommunstyrelsen****Ärende 19**

Dnr SKHLM 2020/523

Salar Rashid m.fl. (S)

Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslaget till beslut.
Att därutöver anföra följande.

I förslaget kan vi läsa att ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter och målet är att 140 000 bostäder byggs mellan 2010 och 2030. Men den förda politiken är något annat. Bostadsbyggandet är inte prioriterat och det stoppade bostadsbyggandet kommer att leda till att målet inte kommer att nås.

I vår snabbväxande stad behövs investeringar i bostäder, nya skolor, äldreboenden och infrastruktur. Mellan åren 2014 och 2018 ökade byggandet av bostäder, skolor och infrastruktur till rekordnivåer. Det höga bostadsbyggandet, med en aktiv markpolitik och en ansvarsfull ekonomisk politik, har inneburit att Stockholm kunnat göra stora investeringar samtidigt som skulderna har hållits tillbaka.

Nu ser vi tydligt konsekvenserna av skiftet i bostadspolitiken. Istället för att bygga bostäder inleder den grönblå majoriteten ombildningar av hyresrätter. Samma politik som när de borgerliga styrde förra gången. För varje ombildning ökar kötiden hos Bostadsförmedlingen. Under den första stora ombildningsvågen åren 1999-2004 ökade kötiden från 4,1 år till 6,0 år. Under den andra stora vågen av ombildningar åren 2007-2010 ökade kötiderna från 5,7 år till 6,7 år. Denna borgerliga politik gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm.

Den blågröna budgeten för år 2020 innehåller högt ställda mål för antalet markanvisade bostäder, antalet bostäder i antagna detaljplaner och antalet färdigställda bostäder. Samtidigt förs en politik som gör det omöjligt att uppnå de mycket högt ställda målen. Prognoserna sänks successivt under budgetåren och ändå nås inte ens de sänkta målen. Istället för att stå för sin politik och presentera trovärdiga mål väljer de borgerliga partierna och Miljöpartiet att i budgeten sätta så höga mål att de endast utgör ett luftslott. Stockholmarna ser ut att stå inför fyra förlorade år.

En viktig förklaring till detta är politisk oförmåga. Majoriteten klarar inte av att komma överens. Därför bromsar byggandet in samtidigt som vi har bostadsbrist. Svart på vitt ser vi nu att det är viktigare att hålla alla partier i majoriteten på gott humör än att bygga. Vi måste ställa om från ombildningar och utförsäljningar till att bygga bostäder så att vanligt folk kan få en lägenhet genom bostadsförmedlingen.

Upplåtelseformen

I förslaget kan vi läsa att bostadens upplåtelseform och storlek styr vilka typer av hushåll som flyttar in – de inflyttande hushållens struktur, ålderssammansättning och inkomst. Det gläder oss att det står att hela Stockholm därför måste präglas av blandade upplåtelseformer och att det därför finns behov av att arbeta för att uppnå en bättre balans i stadens olika stadsdelar.

Majoritetens politiska inriktning går dock tvärs emot detta och kommer att innebära en mer segregerad stad. Det är det obegripligt att det borgerliga styret vid ett flertal tillfällen stoppat nyproduktion av hyresrätter i områden där dessa saknas. Likaså blir det obegripligt med stoppet för projekt som skulle bundit ihop olika stadsdelar, såsom Rinkeby och Bromsten. Detta är inte en politik för att låg- och medelinkomsttagare ska kunna bo i vår stad.

Vi behöver därför ändra kurs. Det måste vara prioriterat att bygga nya hyresrätter i områden som idag domineras av bostadsrätter eller äganderätter. Stadens närförorter som har goda kollektivtrafiknära lägen men under senare år haft ett lågt tillskott av nya lägenheter borde prioriteras särskilt.

Allmännyttan

Stockholms stad har ett stort inflytande över bostadsförsörjningen, bland annat genom sina tre allmännyttiga bostadsbolag. Vi tvingas dock konstatera att allmännyttan som verktyg för bostadsförsörjning inte har använts under innevarande mandatperiod. I stadens budget har det tidigare funnits mål för antalet markanvisade bostäder till allmännyttan samt antalet bostäder i godkända detaljplaner till allmännyttan. Dessa mål har dock strukits av den grönbå majoriteten. För få tilldelade markanvisningar riskerar att få omfattande konsekvenser för de kommunala bostadsbolagens möjlighet att bygga bostäder i framtiden. Då processen från idé till färdigställd bostad är lång och förutsättningar för projekt förändras under arbetets gång är det viktigt att bostadsbolagens projektportföljer är tillräckliga för att kunna bibehålla ett kontinuerligt högt byggande. Bara så kan det säkerställas att bostadsbolagen blir effektiva bostadsutvecklare med god kompetens som säkras och bibehållas.

I stadsutvecklingen har särskilt hyresrätter och allmännyttan en viktig roll att fylla. Genom stadens rådighet över bolagens utveckling och möjlighet att ta ett bredare ansvar både för sociala och klimatrelaterade hållbarhetsfrågor riskerar en minskad produktion av allmännyttan inte bara leda till färre hyresrätter utan också mindre möjlighet till att skapa ett Stockholm som håller ihop. Mål och indikatorer för antalet markanvisade bostäder till allmännyttan måste därför återinföras.

Stockholms- och Sverigeförhandlingen

Enligt överenskommelsen från Stockholmsförhandlingen har staden ansvar för att 45 900 bostäder färdigställs åren 2014-2030. Sedan majoritetsskiftet har det årliga målet för antalet markanvisade bostäder och antalet bostäder i antagna detaljplaner i enlighet med Stockholmsförhandlingen dock inte nåtts. I både exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelser kan vi läsa att det finns ett behov av att fylla på med ytterligare projekt för att kunna uppnå stadens åtagande.

Trångboddhet

Det är positivt att förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning belyser problemen med trångboddhet i staden. I Stockholm är trångboddhet för barnfamiljer betydligt vanligare än i övriga Sverige. I staden är den som vanligast bland barnfamiljer i Rinkeby-Kista, följt av Spånga-Tensta och Skärholmen. Bland barnfamiljer på Östermalm är trångboddheten generellt lägst. Ser vi till upplåtelseform var 51 procent av personerna som bor i allmännyttan trångbodda och 44 procent av personerna som bor i övriga hyresrätter trångbodda. Att i hela staden bygga stora hyresrätter som barnfamiljer har råd att efterfråga måste därför vara prioriterat.

Prognoserna i förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning visar att det behövs 7 000 nya bostäder varje år för att till år 2040 täcka det demografiska behovet. Denna prognos tar dock inte hänsyn till varken bostadsbrist eller trångboddhet. Istället utgår prognosen från att staden ska fortsätta ha en mycket hög andel trångbodda stockholmare. Det är inte acceptabelt. Prognoserna måste justeras upp med vad som krävs för att bygga bort bostadsbristen och trångboddheten.

Ett positivt exempel på projekt för att minska trångboddheten var de 50 radhus som skulle byggas i Husby. Detta projekt stoppade majoriteten, vilket är extra allvarligt med tanke på att Husby idag helt saknar småhus och radhus.

Det gläder oss att det står i förslaget att stadens planering bör eftersträva byggnation som minskar risken att det blir brist på större bostäder för resurssvaga grupper. Samtidigt tvingas vi konstatera att den faktiska politiken inte går i linje med detta.

Boendekostnader

I förslaget till nya riktlinjer kan vi läsa att en majoritet av regionens hushåll inte har möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad utifrån dagens villkor. För hushåll med låga inkomster innebär det en stor utmaning att få råd med boendet. Skillnaderna i möjligheter förstärks av att hyrorna i beståndet skiljer sig åt mellan äldre och nyare lägenheter. Slutsatsen i förslaget är därför att en stor framtida utmaning är att skapa förutsättningar för personer med låga inkomster att kunna efterfråga en lämplig bostad.

Med de marknadspriser och hyresnivåer som gäller för nybyggda bostäder kan dessa aldrig bli de billigaste på marknaden. Istället är det de bostäder vi bygger med så låga hyror vi kan idag,

som kommer att utgöra de billiga bostäderna om 20 år. Därför är det viktigt med en hög och jämn bostadstakt.

Skillnaderna i hyra mellan äldre och nyare bostäder är ett viktigt argument mot de ombildningar som majoriteten nu är igång med. Flera av de bostäder som majoriteten ombildar är byggda på 1950- och 1960-talet och tillhör de alltför få billiga hyresrätter som finns i staden. Att ta bort dessa från hyresrättsmarknaden innebär att det blir både dyrare och svårare att bo i Stockholm.

Vi välkomnar riktlinjernas skrivningar om att det behöver göras en kartläggning gällande vad som driver produktionskostnader i ett bostadsprojekt, utifrån erfarenheterna från Stockholmshusprojekten. Detta för att se om det finns några effektiviseringsmöjligheter eller justeringar av krav som kan göras samtidigt som målen i stadens styrdokument kan uppnås gällande exempelvis hållbarhetsmål och gestaltning. Det behöver enligt förslaget även utredas hur kostnadsbesparande åtgärder bättre kan komma slutkonsumenten till del. Stockholmshuset har varit en lyckad satsning för att åstadkomma pressade hyror i nyproduktion, och vi socialdemokrater menar att satsningen måste fortsätta men också utvecklas. Verkligheten är dock en annan. Förra året markanvisades inte ett enda Stockholmshus.

I förslaget tas även behovet av nationella reformer upp för att kunna skapa förutsättningar för kommunerna att bygga fler bostäder till rimliga boendekostnader som fler kan efterfråga. Detta avsnitt tar upp flera viktiga punkter, så som höjda bostadsbidrag och bättre dialog med staten. Avsnittet måste dock kompletteras med förändring av det viktiga investeringsstödet, som gjort att hyrorna i Stockholmshuset kunnat pressas ytterligare. Idag är normhyran för att kunna ta del av investeringsstödet alltför låg för Stockholm. Vi har högre produktionskostnader och högre markpriser än resten av landet. Det är därför mindre pengar delats ut i storstäderna jämfört med resten av landet. Nivån på normhyran bör dessutom indexeras eller ses över årligen för att gå i takt med den generella kostnadsutvecklingen.

Stadens allmännyttiga bostadsbolag har sedan förra mandatperioden sänkt inkomstkrav på nya hyresgäster, vilket bland annat innebär att de accepterar kommunalt försörjningsstöd som inkomst. Detta gör att fler personer kan bli beviljad en hyresrätt. I förslaget till riktlinjer kan vi läsa att de sänkta inkomstkraven inte har medfört några negativa konsekvenser för bolagen. Staden bör informera om detta och föra dialog med privata hyresvärdar i syfte att de ska göra motsvarande justeringar av sina krav.

Särskild samordnare för bostadsmålet

I stadens riktlinjer för bostadsförsörjning 2017-2020 lyftes att en särskild samordnare för bostadsmålet tillsatts på stadsledningskontoret. Anledningen var att de höjda ambitionerna för bostadsbyggandet krävde nya arbetssätt i staden.

Den särskilda samordnaren har tagits bort av den grönbå majoriteten. Även annat samordningsarbete på stadsövergripande nivå har strukits. Anledning är att det politiska tryck och ledarskap som tidigare funnits i bostadsbyggnadsfrågorna helt har försvunnit.

Översiktsplanen

Stadens översiktsplan antogs år 2018 och beskriver bland annat vart stadens investeringar och planeringsresurser ska riktas. Översiktsplanens strategi om att satsa på fokusområden och strategiska samband är centralt för att uppnå målen om en socialt sammanhållen stad. Planeringsinriktningen är att staden ska säkerställa en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande.

Vi kan konstatera att den blågröna majoriteten inte följer översiktsplanen. Vi menar att stadsutveckling är ett viktigt verktyg för att nå social sammanhållning och där är utvecklingen av översiktsplanens fokusområden och strategiska samband avgörande. Hittills har de blågröna istället stoppat projektet Spångadalen som syftar till att bygga samman Tensta, Rinkeby och Bromsten. Stora nedskärningar har gjorts i projektet Fokus Skärholmen som syftar till att tillföra nya värden och skapa en trygg och levande stadsdel. Även utvecklingen av Husby har kraftigt minskat från 2 000 till 1 400 bostäder. Från projektet har även en viktig länk som skulle förbinda Kista med Husby och Akalla tagits bort.

Att säkerställa en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande har också urholkats under innevarande mandatperiod. Antalet markanvisade bostäder och antalet bostäder i antagna detaljplaner har minskat drastiskt.

Planeringsberedskapen är nu så urholkad att de allmännyttiga bostadsbolagen inte kommer kunna bygga. Dessutom tappar bolagen den kompetens som byggts upp i sina organisationer som bostadsutvecklande företag de senaste åren. Grunden för framtidens bostadsbyggande läggs nu och det är med stor oro som vi kan konstatera att den varken prioriterar Stockholms tillväxt och företags möjlighet att rekrytera, bostäder för dem som idag har lägre inkomster eller ett Stockholm som håller ihop och motverkar segregation. Frågan är vilket Stockholm och för vem den nuvarande majoriteten nu planerar för.

Särskilda grupper på bostadsmarknaden

I riktlinjerna lyfts att det finns ett överskott av platser på vård- och omsorgsboenden. En fördel med ett överskott av platser är att staden får ett större utrymme att prioritera underhållsinsatser och klara nödvändiga evakueringar. Däremot är det oroväckande att överskottet av kommunala platser behöver finnas på grund av osäkerhet på tillgången till privata platser. Det är inte rimligt att staden bär kostnaderna för huruvida de privata företagen vill bygga eller inte.

Stadens möjligheter att använda lokaler som under en längre tid inte behövs för äldreomsorgens behov kan komma att användas för andra ändamål, som exempelvis boenden för hemlösa. Lämpar sig inte lokalerna för detta ändamål bör de kunna prövas för studentbostäder. Det är då viktigt att lokalerna snabbt kan konverteras tillbaka när behoven inom äldreomsorgen och på det sociala området i övrigt förändras.

I både äldreboendeplanen och riktlinjerna för bostadsförsörjning förutsätter den borgerliga majoriteten bekymmerslöst att närmare 1 900 platser, motsvarande 26 boenden, kommer att

tillkomma genom privat nyetablering. Att låta privata företag bygga och driva äldreboenden i denna nu föreslagna utsträckning är en riskfylld lösning som även riskerar att minska jämlikheten inom olika delar av staden. Därför menar vi att fördelningen behöver ändras och återgå till den tidigare nivån. Minst 60 procents kommunalt huvudmannaskap är nödvändigt för att behålla rådigheten över platserna, ta kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen.

Många äldre efterfrågar attraktiva och trygga alternativa boendeformer och många av våra äldre har idag mycket svårt att klara kostnaderna för nyproducerade lägenheter, oavsett om det är ett ägt eller hyrt boende. Staden behöver göra mer för att hålla nere byggkostnader och hyresnivåer.

I riktlinjerna antyder man att villkoren för hur länge nyanlända kan bo i stadens genomgångsbostäder kan komma att ändras. Det motsätter vi oss. Vi anser att alla stockholmare ska behandlas lika. Något som majoriteten av partierna i kommunfullmäktige tidigare har varit eniga om. Som det nämns i riktlinjerna är boendetiden på SHIS oavsett boendeform maximalt fem år idag. Vi anser att villkoren för den maximala boendetiden ska bibehållas. Stockholmare som är i behov av bostad och som hänvisats till SHIS ska få schysta förutsättningar att ta sig vidare till ett eget boende. Rimlig tidsram, transparens och likställighet måste vara stadens förhållningssätt i förmedlande av genomgångsbostäder.

Fördelarna med att använda sig av modulbostäder för genomgångsbostäder är många. Bostäderna kan användas till olika målgrupper och inriktningen för målgruppen kan ändras utifrån hur behovet ser ut. Att byggandet av modulbostäder har stannat upp under denna mandatperiod får stora konsekvenser för både staden och stockholmare i behov av bostad. Staden riskerar att stå med dyra kostnader om man tvingas upphandla hotell och vandrahem för att tillgodose bostadsförsörjningsansvaret. Vi anser att majoriteten behöver agera och se till att öka tempot i byggandet av reguljära bostäder samtidigt som man ser till att byggandet av modulbostäder kommer igång igen.

Stockholm har under många år haft ett stort underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Bristen på lämpliga boenden gör att staden tvingas köpa platser utanför stadens verksamheter, något som både är negativt för de stockholmare som behöver lämna orten där de växt upp och för stadens ekonomi.

Under den gångna mandatperioden arbetades det intensivt med att få fram fler bostäder. Exploateringsnämnden fick i uppdrag att i samband med bostadsexploateringsprojekt säkerställa om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Beslut togs om att årliga stadsövergripande boendepplaner utifrån prognoser över behovet av bostad med särskild service ska tas fram. Ett nytt stimulansbidrag infördes för kommunala och privata utförare som bygger och startar nya bostäder med särskild service.

De åtgärder som sattes in har gjort att Stockholm har tagit några steg för att möta behoven. Men tyvärr ser vi att åtgärderna inte har räckt till och att situationen är akut, vilket också påtalas i riktlinjerna. Mer än 1 000 bostäder måste tillkomma till år 2030 för att möta

behoven. Bristen på boenden kräver att staden tar ett omtag för att säkerställa att både allmännyttan och privata aktörer får fram bostäder med särskild service.

Vi vill skapa fler bostäder med särskild service, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Därför föreslår vi att ytterligare en åtgärd läggs till i riktlinjerna för bostadsförsörjning 2021-2024. Den nya åtgärden ska vara att en stadsövergripande beställarfunktion för bostäder enligt LSS och SoL införs. Syftet är att flytta över ansvaret för beställning av bostäder med särskild service från stadsdelsnämnderna till socialnämnden. Med en stadsövergripande beställarfunktion kan staden på ett bättre sätt planera och möta behoven av boenden. En stadsövergripande beställarfunktion kommer att ha andra möjligheter att driva på stadens bostadsbolag, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att skapa fler bostäder. Kontakterna med de privata verksamheterna och bolagen kommer att underlättas genom en ingång till staden.

Vi vill se krafttag mot en av stadens största utmaningar, hemlösheten. Varje kommun är enligt lag skyldig att planera för bostadsförsörjningen i syfte att alla kommunens invånare ska ha en god bostad, något som Stockholm och andra kommuner idag inte lever upp till. Det är stadens ansvar att tillgodose behovet av bostäder i kommunen, inte socialtjänstens.

För att lyckas med arbetet mot hemlöshet krävs både förebyggande arbete, akuta insatser samt en långsiktig plan för att det ska finnas tillräckligt många lägenheter i staden med rimliga hyror. Behoven av försöks- och träningslägenheter tillgodoses inte eftersom det saknas bostäder med rimliga hyror samtidigt som endast ett fåtal genomgångsbostäder förmedlas till hemlösa barnfamiljer. Även om socialnämnden har ett väl fungerande arbete med de allra mest utsatta är det inte hållbart att majoriteten samtidigt säljer ut lägenheter med rimliga hyror.

Att människor bor i osäkra boendeförhållanden eller riskerar att hamna utan bostad är framför allt en bostadspolitisk fråga. Staden behöver bygga för alla de stockholmare som idag befinner sig i strukturell hemlöshet utan sociala problem. Frågan om strukturell hemlöshet handlar om en grundläggande rätt till ett tryggt hem som är anpassat efter varje människas behov och förutsättningar. Vi anser att det är en självklarhet att sträva mot att förverkliga rätten till ett tryggt och bra boende för alla. Staden bör därför ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift och verka för en inriktning där bostad ses som en rättighet. Bostäder ska finnas för människor oavsett vilket behov de har eller vilket skeende av livet de befinner sig i. Våldsutsatta ska inte tvingas stanna kvar i destruktiva relationer på grund av bostadsbristen. Unga ska kunna flytta hemifrån och bege sitt ut vuxenlivet. Studenter ska inte tacka nej till utbildning för att billiga bostäder saknas. Stockholm behöver fler hyresrätter, inte färre. Stockholm behöver fler bostäder med rimliga kostnader.

Vi ser med oro på den politik som majoriteten driver med ombildningar, utförsäljningar och stoppade byggplaner. Majoritetens bostadspolitik riskerar att slå hårdast mot de grupper som är i störst behov av att staden tar ansvar för. Stockholm behöver en annan bostadspolitik. En politik som säkerställer att Stockholm är en stad för alla.

Skärholmen stadsdelsnämnd

2020-09-24

Ärende 19 Riktlinjer för
bostadsförsörjning 2021-2024

Dnr. SKHLM 2020/523

Anna Laine m.fl. (V)

Förslag till beslut

1. Delvis godkänna förslag till riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024
2. Därutöver vill vi anföra följande

Ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter. Ja, denna strategiska målsättning som formuleras i förslaget till nya riktlinjer är vi säkert många partier som kan vara överens om, men när det gäller att sätta kraft bakom orden är läget ett annat. De föreslagna riktlinjerna har förtjänster, främst vad gäller kartläggningsdelen med genomarbetade prognoser för demografisk utveckling, bostadsbehov och utbud. Åtgärdsdelen brister däremot stort då förslagen mest handlar om utredningar, allmänna förhoppningar och rentav naivitet.

Även om beslut om åtgärder ska tas i budget hade vi väntat oss skarpare förslag då staden är mitt uppe i en akut bostadsbrist och vi ser en skenande bostadsjämlighet. Visserligen har flera av åtgärdsförslagen bra intentioner men det räcker inte långt om de inte omsätts i handling. Det är väl närmast ett önsketänkande att nyanlända som efter fem års boendetid i genomgångsbostäder ska kunna hitta en egen bostad bara med hjälp av intensifierad boendevägledning när kötiden där den är som kortast ändå uppgår till drygt nio år. Likaså att det räcker med kunskapsutbytet, även om det också är viktigt, för att bygga ikapp bristen på bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning.

De remitterade riktlinjerna visar väldigt tydligt det mycket stora glappet mellan de bostäder som produceras och de bostäder som bostadssökande har råd att efterfråga, vilket också är en grundläggande kritik som Vänsterpartiet under en längre tid har lyft såväl kommunalt som nationellt. I likhet med bostadsförmedlingen ser vi därför ett behov av att kartläggningen kompletteras med data och analyser av rörligheten i beståndet och bostadssökandes förmåga att efterfråga och kvalificera sig för de bostäder som erbjuds.

För att i grund och botten komma tillrätta med bostadsjämligheten krävs givetvis ett återinförande av en statlig bostadspolitik som kraftfullt främjar byggandet av hyresrätter till hyror som de bostadssökande har råd med, men det betyder inte att staden idag står vare sig rädlös eller kraftlös. Tyvärr ser vi inte att åtgärdsförslagen på något avgörande sätt flyttar

fram positionerna vare sig för att motverka bostadsbristen i allmänhet eller för de prioriterade grupperna. Detta är djupt beklagligt då staden ju har ett stort inflytande över bostadsbolag, bostadsförmedlingen, vårt bolag för omsorgsbostäder och vår bostadssociala stiftelse. Att istället för att använda dessa verktyg fullt ut förlita sig på marknaden är obegripligt.

Tilltron till privata aktörer genomsyrar många av åtgärdsförslagen medan den betydligt mer tillgängliga möjligheten att använda våra egna bostadsbolag nästan räknas bort – trots att de är de enda aktörer som har ett allmännyttigt syfte. Detta präglar tyvärr också utbyggnaden av bostäder för äldre, där privata aktörer med den nya majoriteten har fått ökat utrymme att expandera jämfört med stadens eget omsorgsbolag. Visst ska privata aktörer ta större ansvar för bostadsförsörjningen, men då måste staden vid markanvisningar exempelvis våga premiera aktörer som lämnar alla lägenheter till bostadsförmedlingen, sänker inkomstkraven eller vill bygga hyresrätter med överkomliga hyror i villaområden.

Istället för att låta allmännyttan bygga så mycket den kan i lågkonjunkturen fortsätter majoriteten tyvärr att neka våra egna bostadsbolag sökta markanvisningar. Man vill därmed inte heller göra något åt obalansen mellan bostadsrätter och hyresrätter som riskerar att öka med majoritetens politik. Raset i uppfyllandet av bostadsmålen fortsätter därmed med den förda politiken, som ytterst och hårdast drabbar de grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Prognosen för permanenta genomgångsbostäder för prioriterade grupper hamnar på noll, prognosen för markanvisade för bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader på en tredjedel av målet och ännu är inga seniorbostäder med hyresrätt markanvisade i år även om prognosen är att målet ska uppnås.

Högaktuellt genom Swedavias besked om Bromma Flygplats är den möjlighet som nu öppnar sig för att snarast inleda en planering för att bygga Bromma Parkstad med minst 30 000 nya bostäder i ett attraktivt läge. Men i den strategiska frågan verkar majoriteten inte alls vara överens, så förhoppningsvis kan den samlade oppositionen göra gemensam sak med Centern som nu också aviserat att man vill stänga Bromma flygplats.

Bostadsförsörjningen handlar dock inte bara om nyproduktionen utan också i hög grad om det befintliga beståndet och hur det kan användas för att komma flera till del. Vi saknar exempelvis förslag om att genom påbyggnader och installation av hiss kunna utöka antalet bostäder på befintlig mark eller att genom en äldrelots bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

Symptomatiskt för majoritetens motsägelsefulla politik är också ombildningarna där över 2000 hyresrätter med överkomliga hyror riskerar att dras undan från hyresmarknaden. Som konstateras i förslaget till riktlinjer finns de billigaste bostäderna i det äldre beståndet. Ombildningarna kan också medföra att upp till 311 fyror eller större lägenheter omvandlas till bostadsrätter samtidigt som de föreslagna riktlinjerna beskriver att stora bostäder i det befintliga beståndet i större utsträckning behöver komma ofrivilligt trångbodda till del.

Vad gäller Skärholmens stadsdelsområde är nu 72 fyrrummare i farozonen, trots det konstaterade behovet av fler större lägenheter med rimliga hyror för att motverka den ökande trångboddheten. Medan Fokus Skärholmen planeras långsiktigt utifrån social hållbarhet för

majoriteten samtidigt en kortsiktig bostadspolitik som står i direkt konflikt med de sociala och hälsobefrämjande behov som stadsdelen har.

2020-09-24

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Dnr SKHLM 2020/523

Ärende 19

Sissela Nordling Blanco (Fi)

Stockholm befinner sig i en bostadskris. Idag står det nästan 700 000 personer i stadens bostadskö och den siffran fortsätter att växa. Planen lyfter det särskilda uppdraget med boendefrågor för utsatta grupper. Här nämns ungdomar, studenter, äldre, personer med funktionsnedsättning och våldsutsatta kvinnor som några exempel på grupper att prioritera.

Prognoserna i förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning visar att det behövs 7 000 nya Bostäder. Denna prognos tar inte hänsyn till den bostadsbrist eller trångboddhet som finns idag. Det är oacceptabelt. Prognoserna måste justeras upp med vad som krävs för att både möta nya Stockholmare och samtidigt bygga bort bostadsbristen och trångboddheten.

Istället väljer den sittande majoriteten att fortsätta ombilda och sälja ut hyresrätter med låga hyror. Samtidigt ser vi att de nyproduktioner som planeras i staden inte kompenserar upp för det som sålts ut. För varje ombildningsvåg har snittet för kötiden succesivt stigit hos Bostadsförmedlingen. När nu också den grönblå majoriteten gång på gång sänker målen för antalet nyproducerade lägenheter är det en än mer försvårande situation på bostadsmarknaden.

Nyproducerade lägenheter tenderar även att ha betydligt högre hyror än de befintliga. I synnerhet drabbar det barn, ensamstående föräldrar och låginkomsttagare. De höga bostadskostnaderna för ensamstående mammor med barn gör att de har betydligt mindre pengar kvar när boendekostnaderna är betalda. För att komma till rätta med rådande bostadsbrist och för att möta det uppdrag som staden har för särskilda grupper så vill vi i Feministiskt initiativ att minst 60 % av alla bostäder som byggs är hyresrätter.

Vi vill därför framhäva att det är av stor vikt att prioritera hyresrätter framför bostadsrätter, att genast stoppa alla former av utförsäljningar av det allmännyttiga och att det som byggs ska ha hyror som folk har råd med.

2020-09-24

**LSS-utredningen (SOU
2018:88)
Svar på remiss från
kommunstyrelsen KS Dnr
2020/1005**

Dnr SKHLM 2020/599

Ärende 20

Salar Rashid m.fl. (S)
Anna Laine m.fl. (V)
Sissela Nordling Blanco (Fi)

Särskilt uttalande

LSS-utredningen är omfattande och heltäckande vilket innebär att olika områden som rör livets olika skeenden fångas upp. Vi anser att alla oavsett funktionsförmåga ska ha rätt till integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Vi välkomnar alla förslag som syftar till att identifiera och avlägsna hinder som motverkar att alla får jämlika levnadsvillkor.

Utgångspunkten för en ny lagstiftning måste vara att de insatser och det stöd som ges ska anpassas individuellt efter den enskildes behov och stärker den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Samtidigt som den enskildes rättigheter ska stärkas behöver arbetsvillkoren och arbetsmiljön stärkas för alla som arbetar med att ge stöd och service. Vi finner att utredningen har på ett bra sätt tillgodosett detta bland annat genom att man föreslår att krav ska ställas på assistansanordnare att följa villkoren i centrala kollektivavtal.

Regeringen tillsatt 2018 en utredning med syfte att göra en översyn av yrket personlig assistent. Utredningen *Översyn av yrket personlig assistent (SOU 2020:01)* är klar och har identifierat ett antal områden som behövs för att säkerställa goda arbetsförhållanden för personliga assistenter och samtidigt trygga assistansanvändarnas självbestämmande. Det handlar om att ge tryggare anställningsvillkor, utveckla arbetsmiljöarbetet och minska osäkerheten om arbetsuppgifter. Vi finner att förslagen harmoniserar väl med LSS-utredningens intentioner om trygghet, kvalitet och likvärdighet i insatserna.

Kommunerna, regionerna och staten behöver vässa till sina arbeten för att målsättningarna i funktionshinderpolitiken ska uppnås. De brister som idag råder behöver mötas och lösas. Några av bristerna kan med enkla medel fixas och skulle leda till att fler steg tas närmare målen.

Rätten till arbete är grundläggande. Samhället ska göra sitt yttersta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Därför är det alarmerande att utredningen skriver att: *"... flera studier pekar på att personer som gått i särskola stängs ute från arbetsmarknaden, och när de med automatik får plats i daglig verksamhet så blir de inte prioriterade av Arbetsförmedlingen."* Arbetsförmedlingen måste börja prioritera personer med funktionsnedsättning och säkerställa att varje enskilds kompetenser tas tillvara. Till sitt

förfogande har Arbetsförmedlingen flera åtgärder att sätta in för att stötta fler ut i arbete och sysselsättning. Varje individ måste ha rätt till en kartläggning med tydliga målsättningar. Men det är också viktigt som arbetsmarknadsförvaltningen skriver att kartläggningarna görs återkommande eftersom individers mående, kunskaper och liv förändras genom åren.

Vi delar de synpunkter som kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor framför kring vikten av att insatser som beviljas enligt LSS till personer med omfattande funktionsnedsättningar måste ta hänsyn till att varje individ är unik. Det innebär att det måste finnas utrymme för tolkningar och tillämpningar som kan anpassas till den enskildes faktiska behov. Med anledning av förvaltningens jämställdhetsanalys som konstaterar att det är betydligt fler pojkar och män som beviljas insatser vill vi understryka vikten av ett löpande jämställdhetsarbete i förvaltningen för att säkerställa att inga osakliga skillnader förekommer i beviljandet av insatser".

Stockholm har under många år haft ett stort underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Bristen på lämpliga boenden gör att staden tvingas köpa platser utanför stadens verksamheter, något som både är negativt för stockholmarna som behöver lämna orten där de växt upp och för stadens ekonomi. Ansvaret för att få fram bostäder ligger på kommunerna och här har Stockholm ett ansvar ta. Fler åtgärder behöver sättas för att öka tillgången till bostäder. Därför har vi föreslagit att staden inför en stadsövergripande beställarfunktion för på ett bättre sätt planera och möta behoven av boenden. Staten bör överväga att sätta in flera sanktioner gentemot de kommuner som inte lever upp till sina åtaganden.

Slutligen framgår det att om utredningens förslag skulle realiseras kommer kommunernas kostnader att öka markant. Det är av stor vikt att staten kompenserar kommunen för alla kostnader eftersom det är en kostnadsförskjutning som sker.

Skrivelse till Skärholmens stadsdelsnämnd 24 september 2020
Sissela Nordling Blanco (Fi)
Salar Rashid m.fl. (S)
Anna Laine m.fl. (V)

Hur ska Egalias framtid säkras i Skärholmen?

Under den förra rödgrönrosa mandatperioden var trygga mötesplatser för unga hbtq-personer en högt prioriterad fråga, det genomfördes kompetenshöjande insatser kring normkritik och hbtq för fritidsverksamheten och avsattes resurser för att stadsdelarna skulle skapa fler mötesplatser. I stadens Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck 2018-2022 är "trygga mötesplatser och meningsfulla fritidsaktiviteter, samt möjlighet att bygga egna nätverk och skaffa sig positiva förebilder inför vuxenlivet" ett särskilt mål som stadens nämnder och bolag ska jobba för att uppnå.

Vi är glada att det grönblåa styret haft kvar flera direktiv och skrivningar för att främja mötesplatser för unga hbtq-personer sedan de tillträdde makten. I stadens budget finns till exempel bland direktiven till stadsdelarna en punkt som säger att stadsdelarna ska "verka för fler mötesplatser för unga hbtq-personer, inklusive unga hbtq-personer med olika funktionsvariationer, över hela staden, och i synnerhet i ytterstaden". Vi beklagar dock att det grönblåa styret samtidigt genomfört neskärningar på över 66 miljoner kronor i stadsdelarnas budget för barn, kultur och fritid och ställer oss frågande till hur styret har tänkt få ihop ekvationen att stadsdelarna ska kunna skapa fler mötesplatser - men med mindre pengar.

Till vår stora glädje hade vår stadsdel Skärholmen turen att få en hbtq-mötesplats för unga 2019 tack vare det civila samhällets engagemang då RFSL Stockholm öppnade upp en filial till mötesplatsen Egalia just här. Filialen startade som ett pilotprojekt med finansiering av Region Stockholm och har välkomnats av många. I Skärholmens stadsdelsnämnds verksamhetsplan år 2019 stod uttryckligen att "För att skapa en mötesplats för ungdomar som identifierar sig inom hbtq ser förvaltningen över möjligheten till samverkan med Egalia". Nu när ett år har gått och verksamheten rullar på står den dock utan fortsatt finansiering eftersom Regionen menar att fritidsverksamhet är en kommunal angelägenhet. Vilket stämmer.

Engagemanget för unga hbtq-personers livsvillkor får aldrig stanna vid fina ord och skrivningar i en budget, det är hög tid att det grönblåa styret visar sin ambition om fler mötesplatser för unga hbtq-personer i praktiken. För många unga hbtq-personer är dessa mötesplatser en livsviktig frizon där de kan få vara sig själv, träffa andra unga med liknande erfarenheter och trygga vuxna

ledare att spegla sig i. Att det finns en sådan mötesplats i just Skärholmen är oerhört viktigt för att även unga i vårt område ska ha tillgång till en sådan plats, och inte bara unga som bor i eller har råd att ta sig in till stan. Nu måste kommunen kliva in och ta sitt ansvar för att säkra framtiden för Egalia i Skärholmen!

Med anledning av detta vill vi veta:

- Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för stadsdelen att ta över finansieringen av Egalia Skärholmen?
- Finns i dagsläget någon dialog med stadsledningskontoret, socialnämnden eller andra delar av staden för att lösa finansieringen?
- Hur har stadsdelens samverkan med Egalia i Skärholmen sett ut sedan filialens öppnande, och hur ser dialogen ut i dagsläget?

Skärholmens Stadsdelsnämnd
2020-09-24
Övrigt
Tapani Juntunen (SD)
Ingela Lansgard (SD)

Hemställan om åtgärder gällande Sätra ishall

Vi yrkar att denna hemställan omgående skickas till berörda parter för åtgärd.

Vi vill därutöver anföra följande:

Under lång tid har underhållet i Sätra ishall varit bristfälligt eller helt uteblivet. Nödvändiga investeringar för att upprätthålla en rimlig nivå ur miljösynpunkt såsom sanering av mögel, uppdatering av teknisk utrustning för att säkra driften har i regel inte skett eller sker först när skadan redan är skedd. Nu senast med avfuktningssystemet som man sedan länge vetat fungerat bristfälligt och som i år under hela uppstarten stått still och som fått till följd att det uppstått grova fuktskador i väggar och golv inne i hallen, slagit ut tekniken till ljudsystem mm. Kort sagt föreligger en potentiell sanitär olägenhet.

Listan på saker som behöver åtgärdas är nu lång och växer för varje månad då en potentiellt sanitär olägenhet föreligger.

- Renovering av omklädningsrum, idag är det mögel, lösa kakelplattor i golv och väggar samt duschutrymmen som man undviker att beträda.
- Många ytskikt i hallen är mögelskadade och mycket nedgångna
- Sekretariatet är grovt mögelskadat och all elektronik som sköter allt från klocka till ljud är skadad av den senaste fuktskadan, till följd av den trasiga avfuktaren.
- Sargen är av mycket gammal modell och därmed farlig.
- El in till hallen är undermålig och leder till ständiga strömavbrott.
- Ingen fiber. Övriga idrottshallar på Sätra har fiber men inget indraget i ishallen. Numera krav vid sändningar från bla Hockeyettan där Hammarby spelar och i dessa tider med Covid-19 där alla matcher bör streamas står ishallen utan möjlighet att göra så.

Vi vill att beroende på ansvar skall fastighetskontoret alternativt idrottsförvaltningen göra en översyn av lokalen och åtgärda brister.

Sammanfattningsvis vill vi rikta uppmärksamhet på behov av akuta åtgärder samt ett allmänt förfall av lokalen.

Viktigt att betänka

Ishallen i Sätra är förmodligen utifrån det publika istidsschemat den i särklass mest nyttjade ishallen i södra Stockholm med aktiviteter från kl 07-23 varje dag. Bland de projekt som har sin verksamhet där kan bl a nämnas projekt genom svenska hockeyförbundet, finansierat av NHL där Mälardalens Hockeysällskap på Sätra IP tillsammans med Haninge Hockey i Haninge genomför hockey för nyanlända som en del i integrationen.

Med sitt geografiska läge är idag Sätra IP en given knutpunkt och mötesplats för människor från olika åldersgrupper, samhällsklasser och med olika bakgrunder.

Mycket av idrottandet i ishallen bedrivs som breddidrott där alla är välkomna och där alla deltar på lika villkor. Medlemsantalet är i föreningarna stort och växer för varje år. Enbart Mälardalens Hockeysällskap/Bredäng är en av de största ishockeyföreningarna i södra Stockholm, sett till antalet aktiva medlemmar.

Det finns idag en överhängande risk att hallen kommer att behövas stängas om ingen drastisk förändring kring underhållet sker. Det är också föreningarnas största oro då det skulle slå undan benen på en rad föreningar och samhällsprojekt. Detta skulle garantera innebära att många tvingas avsluta sitt idrottande då platsbristen är stor och breddidrotten inte är prioriterad.